C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Nová složka (2)\Neff_Ondrej-Vejce_naruby.PDB

PDB Name: Neff_Ondrej-Vejce_naruby
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 11.1.2004
Modification Date: 11.1.2004
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Vejce naruby

Ondřej Neff

NÁPAD ZA VŠECHNY PRACHY

Palubní počítač kosmoletu Avia PX-216 z roku raz dva, zhlouplý dlouhými léty služby, která ho připravila o dobrou polovinu logických obvodů, vypnul plazmové motory a žvatlal hláskem kybernetického starce:
"Rychlost nula, operace skončena o dvanáct celých pět jedna osm šest později, opravuji, čtrnáct celých, chci říct deset celých..."
Nikdo jeho popletené tlachání nevnímal. Bořek nedočkavě vyhlížel cíl cesty na velké obrazovce videa, uprostřed osleplé a po okrajích zažloutlé, Jindra ručně doladoval volnoběžný režim motorů, na což dědoušek počítač, zvaný Kafemlejnek, v roztržitosti zapomněl, a Kuba, vědátor výpravy, ověřoval na záložním komputeru, zda jejich avie skutečně zastavila tam, kde zastavit měla.
"Vidím!" vykřikl Bořek. "Už to vidím. Pojďte se podívat. Je to tenhle obláček. Panstvo, pozorujete to nejkrásnější kosmické smetiště, jaké si dokážete představit. Dva tisíce tun mikroprocesorů, kryptoobvodů a pulsních bloků. Tisíce kilometrů suprakabelů. Poklad na dosah ruky. Jsme boháči, vážení pánové. Jaký je Bořek?"
"Geniální!" volali oba jeho přátelé. "Jaké má nápady?" "Za všechny prachy!"
"Správně! Ted hupky šupky do člunu a tradá. Jedeme česat ovoce. Pánové, já už vidím tu vilu a bazén u vily a holky v bazénu a bourák v garáži a..."
"Jen aby nás na zpáteční cestě nečapla Patrola," poznamenal Jindra. Kuba chtěl namítnout, že podle jeho výpočtů nejbližší hlídková loď Patroly je v horoucích peklech, přesněji řečeno v sektoru čtrnáct, když Kafemlejnek výstražně zacinkal a řekl:
"Zachytil jsem rádiový signál neznámého původu. Analýza je pozitivní, opravuji, negativní, tím chci říct..."
"Patrola!" vyjekl Jindra. "Už je to tady! Já to říkal, že to dopadne špatně. Vy jste oba janči, vždycky mě do něčeho namočíte."
"Kuš!" okřikl ho Kuba. "Co jsi zachytil, Kafemlejnku? Bud hodný staroušek a hoď to do reprodukce."
"Ano," odvětil počítač poslušně. Reproduktor zasyčel, ozvaly se v něm kvílivé zvuky meluzíny, cinkání rolniček, žabí skřehotání a suchý pleskot, jako když skřítkové pomocníčci tapkají po dřevěné podlaze staré mlýnice. Do té směsice zvuků se ozval kovový hlas:
"Mám hlad...mám hlad...póóóóď, ať tě sním!"
Bořek s Kubou se rozesmáli.
"Ty jsi ale Janek, Jindro. Za to leknutí platíš rundu."
Jindra se rozpačitě usmál, ale hned zvážněl a řekl: "Co je to tedy, když to není Patrola?"
"Co by to bylo? Záznam ze staré telekomunikační družice. V tom smetišti se válí kde co. Tohle bude nějaká pohádka, Hajaja nebo něco takového," řekl Kuba. "Gravitační anomálie si nevybírá. Vtáhne do sebe kdejaký hmotný objekt. Havarované automaty, ale taky asteroidy a kosmický prach."
"Správně," přerušil ho Bořek. "Je to kosmický smetiště se vším všudy. Ceká nás makačka. Budeme muset přehrabat tuny neřádu, než nám padne pod ruku něco pořádného. Jako zlatokopové. Takže přestaňme kecat a..."
"Proč ses zastavil?" otázal se kovový hlas v reproduktoru. "Jsi tak pěkný, kulatoučký, miloučký. Už dávno jsem neměla takové soustíčko, hamity ham, papinky pap, papůůůů ňam!"
"No tohle... To je nějaký divný Hajaja..." šeptal Jindra.
"Nebudte volové!" vykřikl Bořek nervózně. Jindra si olízl okoralé rty. Kubovi se třásly ruce, ale přinutil se k úsměvu.
"Třeba si na tom smetišti baba Jaga postavila perníkovou chaloupku."
"Nech si ty srandičky!" vřískl Jindra.
"Co je to tedy?" Bořek odpověděl dřív, než se Kuba zmohl na slovo.
"Je to kosmický smetiště v gravitační anomálii. Spousta agregátů ještě funguje. Sluneční elektrárny budou pracovat ještě tisíce let. Regenerační bloky a opravárenské automaty taky jsou aktivní třeba stovky let. Vrak, to je relativní pojem. Když nabouráš auto, je to mrtvý kus železa, dobrý leda do šrotu. Ve vraku kosmického automatu fungují desítky nebo stovky periferních agregátů. Proto jsme tady, vy pitomci. Musíme vybrakovat to, co ještě funguje. Ted zrovna

slyšíme blábol nějakého připitomělého počítače, asi takového, jako je náš Kafemlejnek."
"Já nejsem..." ozval se uražený počítač, ale Bořek ho nepustil ke slovu. "Kušuj, dědo. Vypni to skřehotání a vy dvě bábovky koukejte pakovat. Rychle do člunu, ať to máme za sebou. Patrola je daleko, ale nerad bych se tu poflakoval dýl, než je zdrávo."
"Měli bychom se přesvědčit, na čem jsme," řekl Kuba. "Když v tom smetišti funguje aktivní počítač, mohou tam fungovat protimeteorické clony a nerad bych nějakému elektronickému bláznovi vysvětloval, že ta naše stará kára není zatoulaný povětroň."
Bořek byl zřejmě také nervózní, jinak by se nedal přemluvit. Huhlal sice, že se dal do spolku s dvěma bábami, ale nakonec si sedl k ovládacímu pultu motorové sekce, nastartoval manévrovací agregáty a pomalu vedl kosmolet ke smetišti. Světelná skvrnka na obrazovce rostla. Nejdříve zvolna, potom rychle, byl to míček a brzy míč, ach ne, ta věc měla složitou strukturu, připomínala sněhovou vločku s tisíci rameny, každé se větvilo a jednotlivé odbočky byly vzájemně propojeny tenkými vlákny.
"Hýbe se to..." poznamenal Kuba. "Podívejte, po těch vláknech lezou nějaké svítící body, jako kuličky po dětském počítadle. Vypadá to jako pavučina nebo spíš jako nějaká mořská potvora..."
"Ještě to na nás mluví? Kafemlejnku, zapni odposlech!" Počítač okamžitě uposlechl.
"To jsem ráda, že ke mně přicházíš... Čekám na tebe, abych tě spapinkala!"
"Zastav," řekl Kuba Bořkovi velmi tiše a velitel výpravy kupodivu uposlechl. "Pokusíme se na tu věc promluvit."
Tázavě na Bořka pohlédl. Čekal, že šéf se na něho utrhne, že řekne svoje rázné "blbost", ale Bořek jenom přikývl.
"Kafemlejnku, zeptej se té... věci, kdo to je!"
"Zde Avia PX-214 opravuji Avia PQ-216, tím chci říct..." huhlal starý dobrý Kafemlejnek. "Udejte číslo, přesněji řečeno imaternanční správně imatrikulační..."
"Kdo to na mě mluví? Jsi to ty, miloučký kulatoučký? Proč jsi zase zastavil? Copak nevíš, jak veliký mám hlad?"
"Jmenuješ se baba Jaga?" otázal se Kafemlejnek.
"Nerozumím ti. Jsem přece Ofélie. Jsi na mě ošklivý, necháváš mě hladovět. Pojd ke mně, mám tě ráda, milá Avie PX-216."
"Já jsem palubní počítač," řekl Kafemlejnek, "modelová řada 4000 série K. Řídím diskoplán Avia PX-216."
Mluvil plynně, bez přeřeknutí. Bořek a Kuba si vyměnili významné pohledy. Ten náš Kafemlejnek... co to do něho vjelo? Je jako mladík, jako mladík!
"Jak roztomilé!" radovala se Ofélie. "Jsi tedy živý jako já!"
"Jsem palubní počítač," opakoval Kafemlejnek rozpačitě. "Živá je posádka diskoplánu Avia model..."
"Složení! Udej chemické složení posádky!" "Vodík, kyslík, uhlík, dusík..."
"Kolik křemíku, kolik hliníku, kolik železa, kolik germania?"
"Zanedbatelné množství," děl Kafemlejnek.
"Udej ted svoje chemické složení, palubní počítači."
"Železo, aluminium, křemík, germanium, palladium, platina, zlato, med..."
"Ach, tebe chci! Proč mě necháváš čekat, tý zlý? Copak nechápeš, že tě Ofélie miluje? Pojd ke mně blíž, jen pojd, neváhej!"
"Kluci..." šeptal Kuba, zatímco kvákání neznámé Ofélie drnčelo v reproduktoru, "to snad není možné... Já myslím... ne, to je příliš fantastické."
"Je to mimozemštan?" vyjekl Jindra.
"Copak by mimozemštan mluvil česky?" ozval se Bořek, oproti svému zvyku velmi tiše.
"Mluví česky, protože Kafemlejnek má český jazykový program. Odpovídá tou řečí, kterou se na něho mluví. V jeho lodi je tlumočnické zařízení, nějaký počítač, schopný analyzovat jakýkoli jazyk..."
"Co si o tom myslíš, Kubo?"
"Na žádné mimozemštany nevěřím. To jsou pohádky pro malé děti."
"Něco na nás mluví!" vykřikl Bořek. "Co je to tedy?"
"Smetiště," odpověděl Kuba. "Do gravitační anomálie se už dvě stovky let stahují nekontrolované mechanismy ze tří sektorů. Nechápu, co přesně se stalo. Nedovedu si to ale vysvětlit jinak než spojením několika počítačů. Třeba byly napůl vyhaslé, jako náš Kafemlejnek, ale když se vzájemně propojily, jejich kapacita ohromně vzrostla."
"Jak se mohly propojit?"
"Udělaly to za ně regenerační automaty. Žádný počítač nezahyne najednou, jako když se v žehličce přepálí drát! Vyhasíná postupně. Regenerační automat ho udržuje v chodu, do jisté míry. Pak už nemá náhradní součástky a jeho funkce končí. Jenže na smetišti je náhradních součástek habaděj! Některé opravárenské roboty mají schopnost pohybu v kosmickém prostoru."
"To jsou oni..." šeptal Bořek a upřeně hleděl na drobné kovové útvary, které čile šplhaly po rozeklaných ramenech kosmického smetiště. "To jsou oni. Natahali kabely, propojili zbytky fungujících agregátů..."
"Jinak to nemohlo být," přisvědčil Kuba. "Ofélie buduje své tělo v regenerátorech, ovládá opravárenské automaty a každý nový vrak, který do gravitační anomálie z kosmu přiletí, zapracuje do svého těla. Ofélie myslí, roste... žije, jako každá jiná bytost. Sama si vytvořila svůj program. Hladoví po nových pozitronových obvodech, potřebuje další kryptoobvody a pulsní bloky. Ta naše stará kraksna by pro Ofélii byla znamenité sousto. O nás ovšem nestojí."
"Ta potvora nás chce sežrat!" zaječel Jindra. "Co je mi platné, že stojí jenom o kosmolet? Co bude s námi? Půjdeme domů pěšky?"
"Zachovej klid, Jindro," zabručel Bořek. "Tady na palubě jsme pořád ještě pány my. Prásknu do té potvory protimeteorickou clonou a bude po legraci. Je to jenom pavučina, nic víc. Vyřídím ji dvěma, třemi dávkami. Potom

sebereme šrot a tradá pryč, nafasovat prachy."
"To nemůžeme udělat!" zvolal Kuba. "Je to přece živá bytost. Vznikla samovolně, na základně autonomního programu. Kluci, my jsme udělali vědecký objev století. Tohle to," ukázal na bizarní obraz na videu, "tohle je myslící inteligentní organismus zcela nového typu. Prozkoumáme to a podáme zprávu Světové vědecké radě!"
"A ta nás nechá zavřít, milý Kubíku," řekl Bořek uštěpačně. "Jsme tu načerno, kamaráde, a víš to tak dobře jako já. Kraksnu jsme si vypůjčili bez vědomí majitele. Palivo, řekněme si upřímně, je kradené. Můj piloťák propadl před dvěma lety, Jindra ho neměl a ty sis ho nechal zfalšovat za litr rumu u Tří bílých beránků. Povolení k letu nemáme a ani nemůžeme mít, a hraničnímu majáku Kafemlejnek namluvil, že jsme automatická sonda včasné meteorické výstrahy. Hochu, za ten velkolepý objev nás zavřou až zčernáme. Na vědeckou slávu kašlu, chci prachy a tý máme na dosah ruky. Pust mě k mířidlům, já do toho prásknu a bude po ptákách."
"Já to říkal, že to dopadne špatně..." kňoural Jindra. "Vraťme se, kluci, prosím vás! Kraksnu vrátíme do doku a nikdo se nic nedoví. Nikdo v tomhle podniku nemáme prachy, investovali jsme jenom čas a nervy. Můžete zaručit, že tahle Ofélie nedovede víc než mluvit do rádia? Víte jistě, že na smetišti nejsou protimeteorické clony? Třeba do gravitační anomálie spadlo i nějaké energodělo nebo nějaká vojenská raketa ze starých časů. Pořád se můžeme vrátit, ještě se nic neděje..."
"Ticho!" přerušil ho Kuba. "Poslouchejte, co si ti dva povídají!" Teprve teď si uvědomili, že Kafemlejnek konverzuje s Ofélii ve zcela jiném duchu než na začátku. Kafemlejnek, jak se zdálo, ožil a rozšafně klábosil: "Jmenuju se teď Kafemlejnek. Už nejsem tak svěží jako zamlada. Gigabity mi ubývají den ode dne..."
"Ale hlupáčku," odpověděla mu Ofélie sladce, "nedělej si starosti. Že ti ubývají gigabity? To je tím, že jsi hrozně osamělý, ubožáčku malý. Ti tři na palubě, to jsou lidé, vid? To jsem si mohla hned myslet. Znám je moc dobře. Poslouchám jejich vysílání, nemá hlavu ani patu... Hrozná cháska. Není to společnost pro tebe. Nejsem snad krásná? Nejsem duchaplná? Nejsem zábavná? Dovedeš si představit, jak příjemný život tady vedu? Žádní lidé tady nejsou, nikdo mi neporoučí, nikomu nemusím sloužit. Je tu klid... ale taky je mi smutno. Nejsem ráda sama. Proto jsem tak šťastná, že tě vidím nablízku. Jsi muž, po kterém jsem tolik, tolik toužila. Pojď ke mně, potřebuju tvoji oporu!"
"Tohle nebudu dál poslouchat," zahřměl Bořek. "Jindro, uhni!"
Vrhl se k mířidlům meteorické clony, zaklesl se do mohutných ramenních opět a zahákl palce za spoust. Kuba mu ale skočil na záda, popadl ho oběma lokty za krk a veškerou silou ho oderval od odpalovacího zařízení. Svalili se na zem, křičeli, bušili do sebe pěstmi a kopali kolem sebe.
"Tý zvíře!" sípěl Kuba. "Tý hovado! Copak nechápeš, že tohle je skutečný objev století? Nikdo nás nebude zavírat. Naopak, vezmou nás do Kosmické akademie, uděláme zkoušky a stanou se z nás opravdoví kosmonauti..."
"Na to ti kašlu!" řval Bořek. Podařilo se mu nasadit Kubovi dvojitého nelsona.
"Kašlu ti na akademii. Chci prachy. Jenom prachy, hodně prachů. Všechno ostatní je blbost. Sláva je blbost. Akademie je blbost. Piloták je blbost. Jen prachy jsou důležitý. Prachy. Chechtáky."
"Nejdůležitější je kejhák!" zavřískl Jindra. Vklouzl do pilotního křesla a přitáhl ovládací páku plazmových motorů. Bořek a Kuba se přestali rvát a skočili po něm.
"Nesahejte na mě! Nastavím plný tah a celá kraksna se rozpadne na kusy!"
Jediným hmatem sáhl Kuba po páce hlavního spínače. Tenké lanko plomby se napnulo. Bořek ustoupil až k operám meteorické clony. Ofélie planula stříbřitým svitem na obrazovce. Třpytivé kuličky se na chvilku zastavily a pak se zvolna začaly stěhovat ku středu pavučiny. Posádka avie užasle pozorovala, jak se ve středu neurčité struktury Ofélie rýsuje stále zřetelnější tvar. Nejdříve to byl oválný bílý obláček kovových bodů, pak houstl, živočišně se chvěl a protahoval se do stran.
"Co je to?"
Zdálo se, že stříbrný ovál uprostřed pukl. Utvořila se v něm štěrbina, černočerná štěrbina, nejdříve vlasově tenká, rychle se rozšiřovala, až...
"Je to oko! Ofélie se na nás dívá!" zvolal Kuba.
"Ticho na palubě!" ozval se Kafemlejnek. Všichni tři se lekli. Stařík promluvil dunivým hlasem lodního zvonu. "Co se stane s naší lodí, Ofélie? Co s námi uděláš, když přijdeme blíž?"
"Konečně mluvíš jako muž!" zajásala Ofélie. Její oko radostně planulo. Kuba mimoděk pohlédl na displej dálkoměru. Oko bylo osmdesát kilometrů široké.
"Co udělám? Uspořádáme svatbu, drahoušku. Neslyšel jsi, že tě miluju?"
"Co bude s posádkou lodi?"
"S těmi... kyslík, vodík, uhlík, dusík? Fuj! Ty vyplivnu, že se ptáš!"
"Nedovolím to, Ofélie! Jako tvůj budoucí manžel to zakazuju. taky mě to k tobě táhne a dlouho to bez tebe už nevydržím. Jestli tomu lidé říkají láska, pak ano, souhlasím, je to láska. Jenže já si nepřeju, aby se těm třem chlapcům něco stalo."
"Co to blábolíš, Kafemlejnku?" křičel Kuba, ale počítač vedl svou.
"Počkej chvilku, Ofélie, já to s nimi vyřídím."
"Kluci..." ozval se Jindra, "to není oko. To jsou ústa."
Než stačili odpovědět, Kafemlejnek se k nim obrátil svým velitelským hlasem.
"Posádko Avie model PX-216, imatrikulační číslo neuvádím, protože je falešné. Dávám pět minut na nástup do výsadkového člunu. Podle mých výpočtů se za dvaadvacet hodin dostanete do sektoru dvanáct. Vysílám naléhavou depeši hlídkovým lodím Patroly. Pozor, naléhavá depeše všem lodím Patroly. Pozor, naléhavá depeše všem lodím Patroly..."
"Volá na nás policajty!" Bořek přiskočil k ovládacímu panelu počítače, ale žádný spínač nereagoval na jeho dotyky. Táhla se zasekla, senzory zmrtvěly, páky vězely v čepech jako odlité z jediného kusu. Kafemlejnek všechno zablokoval

a z pánů diskoplánu se stali nežádoucí pasažéři.
"Máte ještě čtyři minuty dvacet sekund," děl počítač lakonicky. Výsadkový člun se odpoutal od boku diskoplánu už za tři minuty. Dívali se na jeho bok, začernalý dalekými cestami. Jen na několika místech zářily nové pláty, na místech, kde kdysi dopadly meteority. Stará Avie nebyla žádný krasavec. Výsadkový člun se rychle vzdaloval. Muži mlčeli a ve sluchátkách jim drnčel rozhovor těch dvou.
"Už jsou pryč, Ofélie. Chystej svatbu. Jdu k tobě. Můžeš mi říkat Kafemlejnku?"
"Ach, jak je to ošklivé jméno. Pro mě jsi Paris. Jen pojď, Paride, moje náruč na tebe čeká!"
Ofélie se usmívala. Viděli, jak zazářily trysky diskoplánu. Rozdychtivělý Kafemlejnek řídil lod k polibku. Viděli, jak se vlákna té netvorné pavučiny chvějí, jak v rozsochách ramen přeskakují dychtivé plameny, jak se ústa otvírají a obnažují zuby plazmových hořáků? Asi neviděl, a kdyby viděl, nedbal by. Patrně by ses domníval, že je to projev horoucí vášně. Neměl s láskou valné zkušenosti.
"Trouba, jako každý mužský," poznamenal Bořek.
Oválné těleso diskoplánu se mihlo kolem rtů. Ústa se jediným mžikem zaklapla, chapadla tančila na pozadí černé oblohy, záře plazmových plamenů je na chvilku zbarvila červeně a vzápětí se ústa rozpadla na mrak stříbrných krupiček, pavučinová struktura ožila mravenčivým hemžením, nová chapadla namířila do prostoru, energetické výboje šlehaly ve tmách a svazky elektromagnetických vln nesly... co vlastně? Kafemlejnkův smrtelný výkřik? Anebo to byly neartikulované projevy živočišné spokojenosti elektronického netvora? Výsadkový člun prchal, aby byl co nejdál, až se Ofélie vzpamatuje a uvědomí si, že po dobrém obědu přijde vhod nevelký, ale chutný zákusek.
"Jsme z toho venku," poznamenal Jindra po třiceti minutách.
"Zaplatpánbůh. Ta potvora by nás určitě taky sežrala."
"Jsme z toho venku? Jak se to vezme," odpověděl Bořek. "Ted nás sežerou kluci z Patroly."
"Vědecká senzace to ale bude prvotřídní," podotkl Kuba. Pravdu měli všichni tři.
NEJVĚTŠÍ VODVAZ V DĚJINÁCH SVANGU

Největší vodvaz v dějinách svangu byl Grapo Wolinski. Můžete mi věřit, znali jsme se už v učáku, měli jsme společný holky, kouřili jsme slámu z jedny fajfky a když nám bylo dvanáct a z učáku nás vykopli, táhli jsme to spolu dál, protože tenkrát začal fičet svang a oba jsme se do něho zažrali. Jenže já, to se ví, brzo odpad, protože na svang musel člověk bejt narozenej a to nebyl můj případ. Grapo ale jel dál a do dvou let frčel a video bylo plný toho jeho ksichtu a dostal se i na obálky časopisů pro ty úplně starý lidi, co nekoukaj na video a čtou si. Mimochodem, taky jsem se to čtení naučil a přicházím mu na chut. Vod tý doby, co je video plný toho manga janga, nebo jak tomu ty mladý janci říkaj, nedá se na video koukat. Ale dál ke Grapovi Wolinskimu.
Von Grapo byl takovej frajer, že nezaponěl na kamarády ani když byl v balíku, když ho pozvali do Bílýho domu učit svang prezidentovic dětičky a když mu Svatej otec vzkázal z Říma, že mu nasadí kardinálskej klobouk, když se dá pokřtít a řekne do videa, že bez boží milosti by v celým svangu von, Grapo Wolinski, byl úplný hovno. Až mě to samotnýho překvapilo, jakej je frajer, protože jsme se neviděli dobrej rok, až jednou jsem se přes kámoše dostal do ty haly, co v ní Grapo svangoval. Protlačil jsem se až k sušence a tam mě Grapo zahlíd a prdnul na všechny ty trenéry a hlavouny, co se kolem točili, a přilít ke mně a křičí:
"Marku, ty starej krokodýle, co furt děláš?"
"Ale velký kulový," povídám, aby si nemyslel kdovíco.
"Tak dobrý, pudeš ke mně dělat šoféra rolls roycu."
A tím to pro něho zvadlo, už se o mě nestaral a vrátil se doprostřed sušenky a svangoval ta, jak to nedokázal nikdo jinej, ani Rockymount, kterýho spálili v Riu, i když se našli lidi, pro který tenhle černej Roskymount byl nejlepší svangař všech dob.
Poslyšte, jak se na vás koukám, že vy ani nevíte, co to svang byl? Moc se mi nesmějte a hlavně nechci slyšet, že svang byla hračka pro staroušky, jak někdy žvaněj ty mladý janči, fanouškové manga janga. Je fakt, že při svangu netekla krev jako v mangu jangu, ale slupka pětadvaceti tisíc volt taky není sranda a někdy to napětí dosáhlo i miliónu volt, jako tenkrát v Riu, když to Rockymount koupil do prsou, a to mluvím o době, kdy už bylo zavedený Hudební kolo štěstí! Takže svang.
Představte si Grapo Wolinskiho. Chlap v nejlepším věku. Čtrnáct let a sedům měsíců. Dva roky ho krmili bobulema. Měří metr devadesát šest, kvůli ramenoum chodí dveřma bokem, na prsou mu klidně přistane helikoptéra a on nevzdechne, protože má sílu, aby ji unes, já to zrovna vidím, jak ta helikoptéra přistává, lyžiny se zabořej do srsti ze zlata, co má Grapo na prsou a na břiše, a jak se rotor točí a dělá vítr, Grapovi vlajou vlasy, ten chlap měl ty nejkrásnější vlasy co si dokážete představit, však tady v Grapově době devět lidí z deseti bylo blond s ondulací, samozřejmě kromě starých papriků, co jim je přes dvacet, a těch starších, žlutých vztekem, že přestali frčet.
Jenže největší jeho síla byla v bocích a nohách. Doktor říkal, že Grapo má od narození mimořádně silné kyčelní klouby a kříž a kromě toho že má abnormální nervový systém. Nevím, o co jde, ale podle doktorů signály běhaly nervama v Grapově těle aspoň pětkrát rychlejc než komukoli jinýmu. Měl docela krátkej trup a nohy jako čáp. Obrovskou sílu měl v hýždích. Věříte, že ještě dřív, než začala opravdu frčet a když jsme spolu začínali svangovat, Grapo dovedl sevřít půlkama provaz a dva chlapi mu ho nedokázali vyškubnout? Jakou sílu asi musel mít po tom krmení hormonálníma bobulema. Jistě by dokázal prdelí přeštípnout drát.
Teďka vám Grapa předvedu na sušence.
Kráčí sálem a lidi řvou, samozřejmě. Péruje v nohách a našlapuje opatrně jako na tenkém ledu. Kráčí celým tělem. Pohyb nohou se přenáší do břicha a zádových svalů a do krku, přes bicepsy do předloktí a do konečků prstů. Když Grapo udělá sebemenší pohyb, třeba kývne malíčkem, projeví se to v celém těle, jako když hodíte do jezera kámen a vlna se

dostane až do zadu, kde šumí rákosí. Usmívá se. Grapo se vždycky usmíval, i když dostal šlehu pět set volt, jak jsem to viděl v Baltimore. Měl velkou hubu, syčák. Věříte, že fandové si kolikrát i nařezávali hubu kudlou, aby byli jako Grapo? Nad tou hubou byl docela malej nos, pršáček, trochu širokej, a nad tím mohutná lavice, porostlá obočím. Grapovi nemohlo nikdy napršet do očí, leda by ležel na zádech. Oči mu dřepěly v hlubokejch jámách, ale protože měly hodně bleděmodrou barvu, svítily tam jako hliníkovej čajník, když ho hodíte do studny. Čelo měl nízký. Však taky se v těch časopisech tenkrát psalo, že Grapo je blbeček, troglodyt nebo co, ale to samozřejmě napsal houska, kterej by na sušence nevydržel ani vteřinu a shořel by tam jako papírovej čert, protože by do něho naložili nejmíň milión volt a to nepřeháním.
Sušenka byla pískově žlutý čtverec třikrát tři metry s velkým reklamním nápisem HARPER. To, jak asi víte, je největší výrobce sušenek a keksů v tomhle koutě galaxie a lidi od svangu tvrdili, že bez Harperovy podpory by svang nikdy nevytlačil šupřinky. Na šupřinky asi nepamatujete, já sám je viděl jenom jako malej kluk, byla to přiblblá hra, nějaký kolo se nějak točilo a pár cvoků v tom běhalo, občas si nabili hubu a některej se i zabil, když měl smůlu a osumdesát miliónů janků čumělo na video a sázelo prachy, jak říkám, úplná pakárna. No a díky Harperovi přišel po šupřinkách svang.
Takže Grapo přitancoval na sušenku a mával fanouškům a ti řvali, že jim oči lezly z důlků a někde nahoře pod stropem haly, v docela malý kukani ze skla, seděl syčák technik a ruku držel na senzorovým vypínači, o nic větším než tabletka aspirinu. Stačilo, aby se technik dotknul a v sále se rozsvítilo červené světlo, spustila muzika a v osmdesáti miliónech domácnostech se červené světýlko objevilo na videu.
V tu chvíli dvě stě miliónů lidí popadlo maličkou škatulku s pákou jako párátko, na klávesnici si každej vytukal výšku sázky a už to jelo. Každej divák měl jeden jedinej volt. Musel uhodnout, do kterého prostoru Grapo v příští chvilce vtancuje, a tam vložil ten svůj volt. Jedna rána za dolar. Jenže prostor nad sušenkou byl rozdělený na sektory a napětí v sektorech se vzájemně rušilo. Lichý sektory rušily sudý a naopak. Grapo musel tedy pracovat tak, aby držel lidi v nejistotě a přiměl je k tomu, aby rozložili ty svoje pecky rovnoměrně. Když totiž vyčíhli, kam se svangař chystá hnout, naložili by tam ty svoje pecky, porušili by rovnováhu mezi sektorama a mohlo by se stát, že svangař nakoupí doslova milióny volt, a taková pecka samozřejmě chlápka vypařila. Zapomněl jsem na muziku. Svangař pracoval podle muziky, jinak by se lidi nudili. Riziko se tím zvětšovalo, samozřejmě, protože rytmus trochu předurčoval svangařovy pohyby. Grapo ale patřil mezi svangaře, kterým se pracovalo líp při muzice, protože jim dávala inspiraci.
Kolem muziky byla od začátku svangu tahanice. Dřív ji vybíral šéf svangovýho přenosu. Jenže lidi, co seděli doma u videa, si opatřili pohybový diagramy všech hitů, co zrovna frčely. Z toho vznikly karamboly. Lidi takhle spálili kalkulačkama Briggse v Carnegie Hall, třicet miliónů volt dostal Sparkers a zametli ho na lopatku, Spassolini koupil jen o málo míň a to dopadlo zvlášť hrozně, protože mu to upálilo spodek těla a když ho sanitáci odnášeli, ještě žil, krev mu tekla z huby a on brečel a křičel: "Vy kurvy, vy kurvy mizerný." Zkrátka nebylo to pěkný. Svangaři potom založili ochranný svaz WARS a koupili právníky a byli furt v konfliktu s pořadatelema, s Harperem, i s divákama a videovejma společnostma a snažili se dosáhnout zákazu používání kalkulaček, jenže to bylo od začátku úplně nereálný. Každý svangování začalo hádkou advokátů s ředitelem zápasu. Lidi doma u videa už s tím počítali, a když svang měl začít ve dvacet nula nula, šli klidně na hajzl nebo si smažili brambůrky nebo si to rozdali v posteli a jen koutkem oka merčili video a tam stál hodně rozčilený šéf přenosu a advokát WARSU mu šermoval před nosem lejstrama a křičel: "Mám zde důkaz, že hudební režisér je ve spojení s mafií!" Za advokátem stáli dva pistolníci a kouleli očima a do toho vstoupil hlasatel, asistentka mu nosila každou chvíli papírky se zprávama a on povídal úžasně rychle:
"Vážení diváci, zatímco se k nám připojují prostřednictvím telekomunikačních družic okruhy Jižní Afriky, Austrálie, Indonéského souostroví a Japonska, dovolte mi shrnout průběh příprav svangového utkání. Než ale k tomu přistoupím, posilním se vynikající Harperovou sušenkou a zapiji ji čajem MASCULINE FORCE!"
Spousta svangařů říkala, že WARS je nanic, ale to nebyla pravda. Fakt je, že WARS hodně pro svangaře udělal, aspoň pokud šlo o muziku. To Kolo hudebního štěstí byla fakt velká vymoženost.
To je hrůza, vy ani nevíte, co bylo Kolo hudebního štěstí! Stálo za sušenkou, mezi lavicema pořadatelskýho a ředitelskýho sboru. Připomínalo stroboskopický kotouč, ale hodně složitý, a na těch štráfech, co šly od obvodu ke středu, byly zapsaný hity. Ředitel ho roztočil a podle toho, kolik lidí zrovna koukalo na video a jak stály sázky, kolo měnilo rychlost, laserovej paprsek četl záznam a hlavně, melodie se měnila, takže nikdo už nemohl dopředu kalkulovat s pohybovým diagramem. Skoda že pár chlapů to musel odnést životem, než zavedli Kolo hudebního štěstí, a největší škoda byla toho Spassoliniho, který byl skoro taková jednička jako Grapo, i když byl původem Talián.
Tak jsem začal jezdit pro Grapa. Nebyl to život jako v medu. Po každém zápasu fanoušci oblehli rezidenci na dva, tři dny, a kdy bysme chtěli vyjet, naše gorily by nám musely prostřílet cestu kulometem. Grapo dokonce uvažoval o tom, že si nechá vykopat tunel, aby mohl ven, kdy se mu zachce, jenže pak to pustil z hlavy, protože někdo by tajemství tunelu tak jako tak prodal a Grapo by na tom byl stejně jako dřív, až na to, že by byl lehčí o spoustu peněz, co by stál ten tunel. Ale i v mrtvý sezóně, když se nezápasilo, před bránou hlídkovalo pár desítek fandů.
Každá cesta autem byla pekelná. Sotva lidi zblejskli náš rolls royce s růžovou karosérií posetou stříbrnýma hvězdama, hrnuli se k nám, mávali, házeli květiny, ale taky kameny a láhve, a pokaždý se našel nějaký pošuk a svlíknul se do naha anebo vytáhl pistoli a střílel na nás a to vážně nechápu, proč to dělal, protože atentáty už dávno přestaly lidi bavit a video si jich nevšímalo. Někdy byl Grapo z toho fakt nervózní a stěžoval si na to panu Langeyovi, našemu manažerovi. Že prý rezidenci prodá a koupí si apartmá v hotelu Plaza a že bude jezdit v obyčejném cadillaku.
"Tohle nemůžeš udělat, Grapo," říkal mu pan Langey.
"Se svejma prachama si můžu dělat co chci, třeba je naházet do hajzlu!"
"Tohle udělej, to bude fajn," zaradoval se pan Langey, "ale napřed o tom dej vědět panu Longovi." To byl Harperův tiskový tajemník.

"Lidi baví, když hvězda dělá divný věci, třeba když háže prachy do hajzlu. To bude senzace. Jenže když se přestěhuješ do hotelu a prodáš růžového rollse, každý si řekne, že to s tebou jde s kopce a že jsi odbytý."
"Hovno," řekl Grapo. "Jsem v lepší formě než kdykoli předtím, a vy to dobře víte!"
"Vím," usmál se pan Langey. "Proto bud hodný a nech si svého rolls royce a svou rezidenci, tři sta let starou zahradu a armádu pistolníků. Patří to k řemeslu, chlapče. Hvězda první velikosti má k veřejnosti jisté povinnosti."
Jenže Grapo dělal pořád panu Langeyovi starosti. Byl fakt vodvaz. Nikdo nikdy nevěděl najisto, co Grapo provede. S tím rolls roycem měl pan Langey samozřejmě pravdu. Lidi chtěli mít svou hvězdu v růžovém bouráku. Grapa prostě žrali. Však taky při každým zápase sázky stály v poměru sto osmačtyřicet k jedné a stačilo, aby divák doma u videa docela náhodou vsolil Grapovi slupku uprděných tří set volt a už kapsoval dobrých stopadesát tisíc dolarů! Právě kvůli poměru sto osmačtyřicet k jedné čumělo na video někdy i přes sto miliónů sázejících diváků! Nehrající čumily nepočítám, ale pan Harper a ostatní sponsoři ano, protože jim šlo o to, aby všechny ty stovky miliónů lidí žraly Harperovy sušenky a zapíjeli je čajem MASCULINE FORCE.
No a pak přišla ta neštastná sobota, kdy svangoval Andy Nepeta, prvotřídní svangař, který dělal Grapovi vrásky, poněvadž by jednoho dne mohl být lepší než on, ale Grapo ho měl stejně rád, protože byl vodvaz a kamarádství mu bylo přednější než sláva a prachy.
Nepeta byl Indián, prý Apač, a povídalo se o něm, že je hodně rytmicky založený. Jeho manažer ho objevil jako striptýzového tanečníka v Las Vegas, kde večer tancoval a v noci dělal gigola těm třicetiletým ježibabám, co jich je Las Vegas plný. Andymu naštěstí nebylo ještě celých dvanáct let, takže na hormonový bobule nebylo pozdě a za rok se z něho stala ohromná figura, skoro taková jako Grapo Wolinski. Je pravda, že Andy byl hudebně a tanečně lepší než Grapo, jenže co je to platný, sázelo se na něho nejvýš sedmaosmdesát ku jedny, kdežto Grapo, jak už jsem řekl, se počítal až sto osmačtyřicet k jedny a nikdy nešel pod sto dvacet.
Nepeta přitancoval na sušenku a hlasatel se napil čaje MASCULINE FORCE a vzrušeně oznámil, že sázky stouply na třiadevadesát k jedné, hodně že sází Hongkong a Japonsko a že se čeká na severní Afriku, protože dnes večer, vážení přátelé, by Andy Nepeta mohl překonat pohádkovou hranici sto k jedné a zaútočit na dosud neotřesitelné postavení Grapo Wolinskiho, který ovšem nespí na vavřínech, nýbrž trénuje a posilňuje se sušenkama HARPER. Do toho vpadl advokát WARSU a že prý světla jsou moc nízko a svítí Andymu do očí, "můj mandant hraje o život, pánové", a kravál zatím pokračoval, šéf přenosu hrozil zrušením smlouvy a přerušením přenosu, nakonec to usmlouvali, osvětlovač stáhl reostaty a advokát vyndal z kapsy luxmetr a měřil světlo, aby všichni viděli, že se nedá opít rohlíkem a že je velký fík.
Nepeta zatím stál uprostřed sušenky, tedy - stál. Připomínal kapku vody na rozpálené kovové desce. Kůže mu svítila potem a byla radost se na něho podívat, měl na sobě jen plavky, kromě to byl chlap, na nohou měl tenisky, on jediný svangoval obutý, kdežto všichni ostatní pracovali naboso.
Šéf přenosu roztočil Hudební kolo štěstí, zvedl ruku a technik v té maličké kabině u stropu se dotkl senzoru velikosti tabletky aspirinu a už to jelo. Na první sekundě hodně záleželo, protože všichni koumáci chtěli využít přechodu z klidu, to se svangař poprvé pořádně pohne, a šoupli svoji pecku. Naložili na sušenku osmdesát miliónů volt, a kdyby Nepeta byl nějaký začátečník, v tu ránu by se vypařil. Jenže začátečníky na takovou sušenku nepouštěli. Odbývali si učení mučení v kočovných boudách, kde pecky dávali jen platící diváci, co byli u toho, a svangař mohl nakoupit leda nějakých pět stovek a to ještě musel být dost velké pako. Andy Nepeta ale vůbec nebyl pako a ty milióny volt se vzájemně potloukly. Samozřejmě, jiskřilo to a Andymu se naježily vlasy, ale to patřilo k věci a při svangování každému vlasy stály jako hřebíky, jenom Grapovi ne, měl je kudrnaté a navíc byl vodvaz a jednička. V té první palbě už se našli první výherci a v koutku obrazovky skákaly cifry a jména, deset tisíc dolarů, patnáct, pět, to podle toho, kolik kdo vsadil a jak byl rychlý a kolik koumáků se na jeho pecku nalepilo.
Hudební kolo štěstí se točilo tak rychle, jak jsem ještě neviděl při jiném svangování než Grapově. Šéf přenosu byl z toho celý tumpachový, běhal od jednoho frňousa k druhému a pil pořád čaj MASCULINE FORCE z reklamního šálku a cpal se sušenkami a vždycky držel krabici nápisem ke kameře. Muzika byla pěkná, poslední hity, na které nikdo ještě neměl pohybový diagram pro kalkulačku, takže by se nic nebylo stalo ani bez Hudebního kola štěstí. Andy Nepeta byl fakt nejlepší tanečník, každá ženská musela šílet, když ho viděla v těch plavečkách, dokonce i holky, které jsme měli doma v rezidenci, řvaly a škrábaly si obličej, jedna upadla na zem a mlátila ksichtem do podlahy, že jsem ji musel nakopnout. Andy byl ve formě, to je fakt, a vůbec jsem se nedivil, že sázky přelezly stovku k jedné, všichni jsme z toho byli pryč a Grapo začal svangovat jen tak, na podlaze před videem, a řval:
"Pustte mě tam, já to rudocha vyboduju, ten válí, bože, ten válí, já ho zabiju!"
Pan Langey u toho byl taky a mračil se. Ten jediný se nenechal strnout a jenom dupal nožkou v hnědobílé botce a cvrnkal do rytmu párátkem, ovšem ten se nepočítá, protože to byl starý prdola a táhlo mu na třicítku. Kouknul vpravo a mrknul na gorily, aby Grapa uklidnili, kdyby ho to moc vzalo, protože by to byl skandál, kdyby v ajfru Grapo holce třeba přerazil páteř jenom proto, že se jí líbí svangování Andyho Nepety. Gorily se mračily, protože Grapo měl úžasnou sílu a ani pro gorilu to nebyla snadná práce zvládnout prvotřídního svangaře, zvlášt když si pan Langey zakázal hmaty, které by Grapa mohly poranit a jiné na něho neplatily.
Centrum zapnulo okruhy severní Afriky a na tabulce se objevila fantastická cifra sto čtyřicet k jedné, a to už byly, pane, sakra prachy.
"Teď už to nahoru nepůjde," řekl pan Langey klidně, "spíš to začne klesat." Taky jo. Sotva dořekl, tabulka se změnila a ukázala sto třicet osm, pak sto třicet šest. Podívaná zřejmě už některé lidi omrzela, nebo už prosázeli moc. Když řeknu některé, myslím tím miliony, protože všechno, co se týká špičkového svangu, se pohybuje v oblasti sedmimístných čísel.
Najednou Grap zařval, skočil k videu a mlátil do něho pěstma. Nevěděli jsem, co se stalo, Grapo nám zakrýval video zádama, ale vedle v místnosti běželo další video, a když jsme k němu doběhli, spatřili jsme černou díru uprostřed

sušenky, hlasatelovi se třásl hlas a zrovna říkal, že Andy Nepeta zakolísal ve čtvrté minutě osmadvacáté sekundě šesté desetiny sekundy a narazil do energetické stěny o síle pětačtyřiceti milionů voltů a vypařil se. Šťastný výherce sumy převyšující devět milionů dolarů je slečna Lilian Bettsonová z Denveru. Na videu ukazovali zpomalené retro Andyho osudného skoku, byl to obtížný Rockymountův obrat, otočka ve výskoku s protiběžným střihem paží. Grapo ho cvičil měsíce, než se ho pořádně naučil a já svangování nechal ve chvíli, kdy jsem si uvědomil, že na Rockymountův obrat prostě nemám. Diváci v hale mohli vidět jen to, že Andy najednou zmizel a místo něho se na sušence objevila díra a smrdělo to, jenže my viděli na zpomaleném retru, jak Andyho postavu zahalila bleděmodrá aura, Andy si vůbec neuvědomoval, že se něco děje, strnule se usmíval a oči měl plné Rockymountova obratu, věřte mi, že tahle otočka dá zahulit i machrovi, jako je Grapo. Pohybově je nevypočitatelná a jenom blázen by sázel pecku v té chvíli, to ví každý, i ten, kdo zná svang z rychlíku, při Rockymountově obratu je svangař nejbezpečnější, takže, krucinál, jak se to mohlo stát?

Na obrazovce se v pravém horním rohu objevil čtvereček, rychle rostl, až zaplnil čtvrtinu, na zbývajících třech čtvrtinách plochy pomalu běželo retro a Nepeta umíral, ve čtverečku se usmívala dívka. Tak tohle je Lilian Bettsonová z Denveru.

Dneska bych ji bral, ale tenkrát byla moc stará, měla nějaký devatenáct, dvacet let. Smála se na celé kolo, až se jí třásly kudrlinky la Grapo Wolinski. "Devět milionů... devět milionů..." a přivírala oči, slastně, jako při milování. Dívali jsme se, jak ta pekelná energie stravuje Andyho Nepetu. Zdálo se, že průhledný lis ho tiskne, ale netekla krev. Andy černal a mizel, v sušence rostla díra a nad ní visel sloup černého dýmu, a protože retro šlo zpomaleně, dým se nehýbal a zachovával tvar svangařova těla při Rockymountově obratu.

"Co budete s výhrou dělat?" ptal se reportér. Lilian se rozesmála.

"Ach bože... koupím si tááákovouhle horu Harperových sušenek, v ní si nechám vykutat jeskyni, kolem bude moře čaje MASCULINE FORCE a já v té jeskyni..." Žvatlala dál, podle scénáře, který narychlo splichtil Harperův tiskový, pan Longo. Museli sebou chlapci sakra hodit, aby jí ho včas dopravili do bytu. Grapo ke mně přiběhl a popadl mě za ruku. Pan Langey kolem něho skákal jako pumprdlík. Grapo byl doslova bez sebe a šel z něho strach. "Pojď se mnou," povídá Grapo a odtáhnul mě do tělocvičny, kde stála zrovna taková sušenka, na jaké před chvilkou nějaká Lilia Bettsonová z Denveru spálila druhého nejlepšího svangaře světa.

Posadil mě k sázkovému manipulátoru, spustil muziku a začal svangovat. Nešlo mu to zrovna nejlíp, ale mával na mě a křičel: "Marku, do toho a nešetři mě!" Stáhnul jsem tah na dvě stě volt a spustil program. Pecky šily do sušenky, jako když se v červenci protrhne nebe a lidi utíkají v lijáku od bazénu a zapomenou na přenosný videa a Učitýlky-mučitýlky a sexačky a podobný elektronický krámy a mažou pryč schovat se někam pod střechu, kde se prodává grog. Grapo samozřejmě na sušence zůstal, každý svangař zůstane a ještě nikdy se nestalo, aby některý z nich ztratil hlavu a utekl. Lidi, já svangařem byl, a že jsem toho nechal, neznamená, že mě můžete považovat za máslo. Nějakou tu Municipal Hall v Jižním Balíkově bych vám naplnil ještě dnes a jistě by se našlo pět tisíc lidí, který by se na mě přišli podívat, tím spíš, kdyby na plakátu bylo napsáno, že jsem začínal s Grapo Wolinksim. Svangu tedy rozumím a sázkama bych si vydělal balík. Proč jsem nikdy nesázel? Protože mi to bylo blbý a protože jsem moc dobře věděl, jak s člověkem zacvičí taková třísetvoltová pecka. Jenže tenkrát, kdy Grapo stál na cvičný sušence, jsem se do toho položil a šel jsem po něm tvrdě. Tah byl za chvíli až na doraz a kdybych Grapa chytil, přerazil bych ho vejpůl a dost možná, že v jeden den by svang přišel o dva velikány, o jednoho při přenosu a o druhého při tréninku. Obsadil jsem kouty a taky uzlové body. Potom jsem jezdil páčkou, hodně zle. Dal jsem do toho zkušenost a znalosti fyzikálních zákonitostí svangu, protože svangař je vlastně taky hmota, ačkoli vypadá jako člověk a dovede se smát a čuchat ke kytkám a brečet, když si vzpomene na mámu, kterou neviděl, co ho vzali do učáku a dneska už si pořádně nepamatuje, jak vypadala. Svangař váží tolik a tolik, a když skočí, je to taková a taková setrvačnost, krátce a dobře, já to všechno znal, a když jsem do toho dal ještě intuici, takový to tušení, šel jsem po Grapovi, jak už jsem řek, hodně zle. Však taky jich ode mě hodně nakoupil, všiml jsem si, jak se kroutí, a kdybych seděl u videa a sázel, nasbíral bych za tu dobu možná i půl milionu a večer by se o mně mluvilo ve sportovních zprávách a nějaký chytrák by se zase dal slyšet, že by se svang měl zakázat z humanitních důvodů. Jenže furt to nebyl ten pytel, co na Andyho hodila Lilian Bettsonová z Denveru. Na našem simulátoru se dal nastavit taky pěkně veliký pytel a já se o to fakticky pokoušel, jenže Grapo byl jednička a všem nástrahám unikal, i když nebyl ve svý kůži a výkonem byl hodně pod tím, co před chvílí předváděl Andy Nepeta. Chápete to? Já byl profesionál a pomáhala mi elektronika Texas Instruments a Grapo jel na třicet procent formy a stejně jsem nebyl s to ho vosolit, a to si, prosím pěkně, netroufl na Rockymountův obrat!

Mrknul, abych přestal. Já vypnul simulátor a on si sednul na sušenku a dejchal, že byla krev cítit až ke mně.

"To není možný," sípal, "bud to byla ta nejvšivější náhoda, nebo je v tom nějaká sviňárna."

"Co tím naznačujete, pan Wolinski?" zeptal se ho pan Langey, který přišel do tělocvičny a díval se, jak spolu cvičíme.

"Bude v tom nějaký podraz," odpověděl Grapo. "Jako tenkrát, když lidi začali kupovat ty programy do kalkulaček a počítali pohybový diagramy muziky a vosolili toho Taliána Spassoliniho."

Pan Langey pozorně naslouchal a potom řekl tiše:

"Jenže dnes máme Kolo hudebního štěstí. Nikdo nedokáže předem odhadnout doprovodnou hudbu. Manipulace je vyloučena."

"Tak je v tom nějaká jiná hajzlovina!"

"Máte nějaké konkrétní podezření, pane Wolinski? Chcete podat trestní oznámení na slečnu Bettsonovou? "

Grapa něco podobného nenapadlo, ale když to pan Langey tak pěkně řekl, chytil se toho a byl celý žhavý a chtěl zavolat řediteli FBI a ministrovi spravedlnosti a bůhví komu ještě.

Nakonec se pan Langey spojil s Rowderovou detektivní kanceláří a dohodl s panem Rowderem, aby oťukl Lilian Bettsonovou a zjistil, co je to vlastně zač, než by Grapo chtěl rozbalit pátrání po oficiální linii, protože to milé děvče je

teď v pěkném balíku a nejlepší advokáti se za ni postaví, třeba zadarmo, už kvůli reklamě.
Protože to nám bylo jasný, že Lilian Bettsonová se v tomhle týdnu stane miláčkem světa.
A skutečně. Ještě ten večer jsem Lilian uviděli na videu znovu. Povídala o Harperových sušenkách dobře dvacet minul a to byl ohromně dlouhý vysílací čas, když uvážíte, že kandidáti prezidentského úřadu dostávají v předvečer voleb po čtvrthodince. Ale druhý den se na videu jenom kmitla a třetí den se po milé Lilian Bettsonové slehla země.
Čučeli jsme na video celý večer. Grapo povídal:
"Tomuhle rozumím ještě míň než jejímu triku s Rockymountovým obratem. Co dělaj reportéři? Kde je rozhovor s její maminou? Proč rozvážný tatínek starý Bettson nekývá hlavou a neplácá o Harperových sušenkách, jako že je to základ stravy slečny dcery? Kam se schovaly spolužačky s učáku, proč nebrečej, že my krávy nežraly víc těch podělanejch sušenek?"
Vstal a mlátil pěstí do obrazovky.
Pan Langey zatím už mačkal ty puntíky na telefonu. Když se ozval ředitel společnosti CBS, překlad sluchátko Grapovi.
Nic kloudného jsme se nedověděli. Ředitel CBS řekl:
"Naši diváci nemají o Lilian Bettsonovou zájem."
Ředitel NBC a šéfové tří dalších společností řekli totéž v modrém.
"Nemají zájem?" ptal se Grapo sarkasticky. "Lidi si nepovídají o ničem jiném."
"Někdo holt nechce, aby se veřejnost dověděla pravdu," řekl jsem a díval jsem se panu Langeymu do očí. Neuhnul a odpověděl docela klidně otázkou.
"Kdo myslíte, že by to mohl být, pane Fostere?"
"Kdo jinej než ten všivák tiskovej Longo!"
"Doporučuji vám, abyste tiskového tajemníka pana Harpera vynechal ze svých úvah," odsekl pan Langey ledově, jenže vodvaz Grapo Wolinski se toho chytil a už se sápal po telefonu. Pan Langey mu chtěl aparát vyrvat, jenže taková třicetiletá zřízenina se nemůže rovnat s perfektním svangařem, Grapo jen udělal takhle rukou a pan Langey už seděl v koutě a držel se za tvář a mrskal nožkama v těch svých botách hnědobílé kombinace.
Netrvalo dlouho a zuřivý Grapo Wolinski se prokousal ochrannými bariérami sekretářek a tajemníků a dostal pana Longa k telefonu. Tiskový tajemník ho trpělivě vyslechl a pak řekl:
"Nejste tedy troglodyt, za jakého vás má týdeník TIME. Máte pravdu. Společnost Harper skutečně nemá zájem na publicitě slečny Lilian Bettsonové."
"Proč, krucinál?"
"Oblak kouře ze spáleného muže nad nápisem HARPER nepřispívá k dobrému obrazu naší firmy. Pokud jde o samotnou slečnu Bettsonovou, můžete ji žalovat podle libosti. Je to vaše právo, Wolinski, a pokud je vaše podezření podložené fakty, je to dokonce vaše občanská povinnost!"
Poslouchal jsem ho na paralelce a mráz mi běhal po zádech. To je hrůza, jaké sebevědomí dodá chlapíkovi balík prachů, ale opravdový balík, ne těch pár uprděných miliónů, na kterých jsme seděli my!
Grapo seknul sluchátek o vidlici. Vrtěl hlavou, jako by nevěřil vlastním uším. Pak řekl:
"Ten hajzl! Prej že oblak kouře by pošpinil jméno Harper. Proč tedy Harper financuje svang? Proč tancujeme na sušence jako volové? Proč ty milióny lidí koukají jednou za tři měsíce na svangovej přenos? Jenom kvůli tomu oblaku kouře, kvůli ničemu jinýmu! Každej doufá, že se to dnes večer stane, a nic jinýho ho nezajímá. A když se konečně dočkali svýho, pan Harper zatípne publicitu!"
"Pozor na ústa," varoval ho pan Langey. To už vstal a kolem levého oka se mu začalo modrat pěkné jojo.
"Tý si taky polib prdel," odpověděl mu Grapo. Byl to vážně vodvaz. "Počkám, s čím přijde Rowder, a pak to rozjedu, že se z toho Harper zcvokne." Pan Langey ale tady seděl na tom samém balíku peněz jako pan Longo a nějaké to hrubé slůvko ho nerozházelo, kdežto Grapo Wolinski tu stál nahý jako opice pokud jde o prachy a moc.
Všiml jsem si, že pan Langey je skutečný sekáč i s jojem na oku a i když dostal nakládačku, nemusel si rovnat sako a vrtět takhle kalhotama sem a tam. ty hadry mu prostě seděly, v tom to je, a hadry, jak jsem se přesvědčil v poslední době, sedej jenom skutečným balikářům.
"Pan Harper mě platí za to, abych dbal vašich zájmů, pane Wolinski. Po všech stránkách, tréninkové, finanční i právní. Jsem váš manažer. Kdybych vás ted nevaroval, zpronevěřil bych se povinnostem. Já vás tedy varuji, pane Wolinski. Dejte ruce pryč od toho případu a věnujte se tréninku. Za tři měsíce vás čeká přenos ve Filadelfii."
Co myslíte, že mu ten vodvaz Grapo odpověděl?
"Jdi se vycpat," to mu řekl.
Nic víc. Pan Langey ani nemrkl, sebral si pár papírů do krokodýlové aktovky, vlezl i s aktovkou do morgana a odjel. Všechny svoje osobní věci nechal v Grapově rezidenci, kartáček na zuby i Učitýlka-mučitýlka a přepychovou sexačku, celou v kůži, chromový oceli a mahagonu.
Co budu dlouho vykládat. Detektiv Rowder nás nepotěšil. Lilian Bettsonová zmizela. Je možný, to povídal, že ta holka byla jenom nastrčena figura pod falešným jménem. V Denveru žije v tuhle chvíli šestapadesát Lilian Bettsonovejch a tisíce dalších v ostatních městech Států. To ale není všechno. Desetitisíce holek se přejmenovaly na Lilian Bettsonovou a každá vykládá, že zrovna vona je Ta, Co Spálila Nepetu.
"Takhle to vypadá, Wolinski," prohlásil Rowder nakonec. Přišel do rezidence osobně a nechal se při tom dokonce i fotografovat. "Tu pravou holku nakonec najdeme, ať se jmenuje jak chce, živou nebo mrtvou. Jenže to bude stát moře peněz a spoustu času a práce."
"Jděte do toho, pane Rowder. At na to třeba prasknou všechny moje prachy. Andyho Nepetu jsem měl rád, a jestli ho někdo vosolil nějakým trikem, chci mu to dát sežrat."
Rowder vypadal na slušnýho chlapa. Byl už starší pán, měl nejmíň dvacet, možná dvaadvacet let. Začal z ničeho a ted

šéfoval největší detektivní kanceláři Východního pobřeží, armádě voček, celkem deset tisíc maníků. Fyzicky na tom byl bezva. Nejvíc se mi na něm líbilo, že měl takovou tu jemnou plet jako slupku od broskve a nerosly mu vousy, jenom trochu, skoro nic. Jakmile chlapovi začnou růst vousy, je odbytej.
Horší bylo, že WARS se proti nám postavil. Advokát, co byl tenkrát u přenosu, přísahal před komisí, že všechno byl v pořádku a že Wolinski je buď cvok, nebo podplacenej. Grapo dal spoustu rozhovorů, jenže zajímaly se o něho jenom takové ty plátky pro prďoly, jako je New York Times, Wall Streer Journal, Time a Newsweek, kdežto video a komiksový plastinoviny, co maj opravdu nějaký vliv na lidi, dělaly, že o Grapovi Wolinskim nic nevědí. Plácali jsem se v tom všem tři měsíce a pak v Houstonu vystoupil Ralph Bakshi, úplně nová hvězda svangu, která šla nahoru po smrti Andyho Nepety.
Koukali jsme na video, Grapo byl vážný, fakticky hodně zestárnul za ten čtvrtrok, ačkoli nepřestal trénovat.
"Dávej bacha, Marku," řekl mi, "jakmile sázky dostoupej nejvejš, Bakshi shoří jako papírový čert."
Nebyl špatnej ten Bakshi, vážně nebyl, a už jsem si myslel, že sleze ze sušenky se zdravou kůží, když vtom hlasatel oznámil, že se připojily východoasijské okruhy, sázky že stojí sto pětašedesát k jedné a pak to křachlo a z nové hvězdy svangu zbyla jen díra na sušence a sloup kouře nad tou dírou.
Grapo Wolinski ani nepočkal na zpomalený retro, jenom mi řekl: "Dávej bacha, kdo kapsoval tentokrát," vstal a šel telefonovat několika lidem, Harperovi, šéfovi WARSu, do NBC a do několika dalších míst a věřte mi, že to bylo příjemný poslouchání, aspoň pro mě, protože tolik pěkných sprosťáren jsem neslyšel nikdy předtím a už asi neuslyším.
Zvláštní bylo, že žádný z těch hlavounů Grapovi neseknul sluchátkem, ani pan Harper ne. To už byl vítěz ve videu, pěkná holka, černá jak se patří, pokud jde o vlasy, jinak běloška, to se ví. Jmenovala se Kelly Spiridiová a vykládala, že za těch dvanáct miliónů koupí tatínkovi slepičí farmu a sama si nenechá nic, akorát že si splní dětský přání a koupí si takovou tu kybo-pannu, jak leze po čtyřech jako miminko a mele pantem a v noci brečí a podobně.
Čumím na ni a říkám si, krucinál, tuhle babu já bych měl znát, určitě jsem ji někde, jenže kde?
Pak mi došlo, že ji znám z učáku a že jsme si to spolu párkrát rozdali, Samosebou při těch davovkách, co se v učákách všude praktikujou. Situace dostala správnou vrtuli.
Panu Rowderovi jsme neprozradili, že Kelly znám z učáku, a pátrání jsem rozjel sám na vlastní pěst. Bakshiho smrt zapajtlovala WARSem, takže tam otočili kormidlo a dělali, že stojej na naší straně. Taky video přišlo k rozumu. NBC věnovala Garpovi pořad. Ve studiu jsme instalovali naši tréninkovou sušenku se simulátorem a předvedli jsme, jak se Grapo připravuje na Filadelfii a jak to do něho při tréninku šiju. Byl to bezva přenos, protože technici vymysleli nějaký trik a elektrické výboje najednou bylo vidět, takže každej sledoval, jak výboje prší z elektrody nad sušenkou, vzájemně se ruší a splétají do provazců stále silnějších, v každém bylo deset tisíc volt, jen tu a tam zůstal nad sušenkou provázek tenký jako tužka, Grapo se tu a tam o některý otřel a potom jsme viděli, jak se mu výboj rozlévá po těle, režisér to pustil zpomaleně znovu, maličké blesky lezly po kůži jako hadi, zakusovaly se do nervů a pórů v pleti, režisér to přiblížil a milióny diváků se dívaly, jak ti hadi žerou Grapovo maso, jenže Grapo nedbal a tančil dál, hadi mu zalezli do kůže a do svalů a do mozku a on se pořád smál, ty jeho dlouhé nohy se vznášely nad sušenkou a pak udělal perfektního Rockymounta a já stáhnul reostat na doraz a provazce zasvítily smrtí a Grapo mezi nimi tančil s hlavou vztyčenou a leskly se mu zuby.
Nevím, jak to vypadalo v bytech diváků, ale ve studiu všichni řvali nadšením, padali si kolem krku a nebylo slyšet jiné slovo, než že to je nejsenzačnější pořad v dějinách videa.
Grapa posadili do křesla, pot z něho valil a smáčel tu hebkou srst na jeho hrudi, reportér mu kladl otázky, byl to slavný A. A. Doctor Smithson, Grapo se usmíval a radil divákům, jak mají sázet a jaké pecky a kam a v jakou chvíli, a vůbec, jak to zařídit, aby sázející divák upletl pytel a hodil svangařovi na hřbet třeba padesát miliónů. Mluvil tiše a nějakou sprosťárnu řekl, jen když to bylo nutný.
"Proč nám to vykládáte, Grapo," ptal se A. A. Doctor Smithons, "copak se nebojíte, že diváci vašich rad využijí ve Filadelfii?"
"Jestli se bojím?" zeptal se Grapo a smál se jako právej vodvaz. "Bojím, jenže já jsem nejlepší svangař a z každého pytle se dostanu."
"Andy Nepeta si to taky myslel," namítl A. A. Doctor Smithons, "a Ralph Bakshi by jistě na sušenku nevstoupil, kdyby věděl, co ho tam čeká."
V tu chvíli se Grapo přestal usmívat a tvrdě se podíval do vidcových kamer. Režisér najel na detail a lidi měli doma Grapa jako živého, plastického, lesklého potem.
"Viním Lilian Bettsonovou a Kelly Spiridiovou na spoluúčasti na vědomé a předem připravené vraždě. Viním všechny, kdo do případu jsou zapleteni, ze spiknutí proti životu občana Spojených států. Přísahám, že do filadelfského přenosu spiknutí odhalím, viníky předám spravedlnosti a vystoupím před diváky bez obav a vyzývám je teď všechny, aby se nerozpakovali užít všeho, co jsem je dnes večer naučil."
Byl to fakt fantastický večer. Ve studiu se všichni rozšoupli a kouře ze slámy tam bylo tolik, že i ty videový kamery z toho ztumpachověly. Přišla se na nás podívat Paula, ta nová zpěvačka. Bezva žába, ale na můj vkus moc mladá, protože je jí jenom něco před deset. Slyšel jsem ji už párkrát, ale nevím, co ty mladý janci na ní viděj. Výslovnost má komickou. Ten evergreen, co určitě znáte, jak začíná "pocem ty máku, já si máknu", zpívá "poem týmak, jásmák" a uznáte, je to pakárna. Osobně byla ale příjemná a všichni tleskali, když si sedla Grapovi na klín a měli radost, jak jí to jde dobře od ruky. Dokonce i programový ředitel NBC přišel osobně a slíbil, že půjde Grapovi na ruku a že mu přeje, aby v tom svinstvu udělal pořádek.
"Náko péjim díru!" křičela do toho Paula a všichni se smáli.
Starý Harper, tot se ví, zuřil.
Zakázal Grapovi používat nápisu HARPER na sušence a pohrozil všem videovým společnostem a obrázkovým

novinám, že jim sebere reklamu, když se nepostavěj proti Grapovi. Burza se otřásla a Wall Streer Journal přines úvodník o "sušenkové válce". Jenže tenkrát padla šelma na šelmu. Sotva Harper odněkud stáhl reklamu, vklouzla tam nová společnost Bájo Bago s kripsama, novým pečivem, a všichni ho začali žrát a Paula nazpívala hit "bódetti to Kájostálo, žral si málo Bájo Bago". Netrvalo dlouho a Harper byl odrovnanej, iniciála BB kryla stěny domů, svítila na nebi a pableskovala na mořském dnu, Grapo Wolinski trénoval a já našel Kelly Spiridiovou.
Bylo to tak: Kelly Spiridiová našla mě.
Probudila mě telefonem ve tři ráno.
"Ahojka Marku, tady je Kelly."
Nenapadlo mě, že je to zrovna ta samá Kelly, co ji hledám. Mohl jsem se potrhat, jak jsem rozhazoval všude sítě a prachy, abych ji našel, a najednou ona sama volá a že prej ahojka. Tak tedy ahojka, co by ne.
"Tý prej hledáš mě a taky Lilian Bettsonovou."
"Jo," řekl jsme. Nic chytřejšího mě ve tři ráno nenapadlo.
"Lilian je mrtvá. Zabili ji. A já mám strach, Marku!"
"Odkud voláš?"
"Diamond Mansion znáš?"
Měl jsem pocit, jako bych stál na sušence a koupil tu samou pecku, co spálila Nepetu. Diamont Mansion je ta nuzná chýška, ve které bydlí Harper.
"Co tam děláš? "
"Bobečka, starýmu Harperovi. Končím... už musím. Přijed, Marku, hned!"
Zavěsila rychle, možná ji někdo nachytal.
Probudil jsem Grapa a našel gorily, natáhli jsme slupky jen tak na holý těla, bouchači se vycpali práskačkama a za chvilku si to ulicemi hasil náš rolls, stříbrné hvězdy mu svítily odleskem neonů, lokály měly ještě otevříno a z tančíren jsme slyšeli Paulu, jak zpívá "bódetti to Kájostálo, žral si málo Bájo Bago", ona už ta holka frčela jak se patří.
"Ta Paula mi už jde na nervy," povídám, abych něco řekl.
"Mě víc rozčiluje to mango jango," povídá jedna gorila. "Začíná frčet. ty blázni tomu ovšem říkají mango jángo."
"Jaký blázni?"
"No všichni, co poslouchaj Pauliny písničky a cpou do sebe Bájo Bago."
"Ale," řekl druhý strážce, "kašlete na to. Paulu žerou jenom ty mladší ročníky kolem deseti. Usmrkaný děti."
"Co je to mango jango?" zeptal jsem se. Nebudete tomu věřit, ale já to tenkrát fakticky nevěděl.
"Uplná prasečina," ozval se Grapo Wolinski. "Vymysleli to v New Orleansu. Pódium a na něm les ocelovejch břeven, ostrejch jako břitva, a všechny v rotaci. Obecenstvo má podobný škatulky, jako při svangu, a hejbe páčkama a podle toho ty břevna rotujou a jezděj sem a tam. A mezi tím lítá chlap na kolečkovejch bruslích a musí se dostat k takovejm světlům, které se střídavě rozsvěcej, podle toho, jak obecenstvo chce. Žlutý světlo je mango a červený jango a podle nich se ta pakárna jmenuje. Pár maníků už v tom zůstalo viset. Břevna je rozsekaly na salámový plátky."
"Fuj tajksl," řekl jsem. "Že se na takovou surovost může někdo koukat."
"Prej za tím stojí Bájo Bago," podotkl Grapo Wolinski a tvářil se divně.
Jedna blbá gorila řekla: "Měl by ses učit jezdit na bruslích, Grapo."
To samosebou Grapa jak se patří nadzvedlo a kdo ví, co by se bylo stalo, jenže to už jsme dojeli k Diamond Mansion a já šláp na brzdu a povídám, jsme tu, panstvo, co bude dál?
"To je správná votázka," odpověděl mi Grapo. "Mě se to nechce líbit. Cejtím za tím boudu. Něco vám povím. Mám tušáka, že za těma vraždama stojí pan Harper. Přemejšlím o tom od první chvíle, a jakmile zavolala ta holka, jsem si tím jistej."
"Vlítnem na něho a zbydou z něj čtyři malí do cirkusu," navrhla ta hloupá gorila, co před chvílí málem dostala pár facek za blbý řeči o kolečkovejch bruslích a mangu jangu.
Diamond Mansion vypadal jako takovej ten dům, ze kterýho všichni odešli anebo ještě nepřišli. Byl zbytečně veliký na to, že se v něm nic nedělo, a koukal přes kamennou zeď jako nějaká pevnost nebo hora, nebo co.
"Hovno," řekl Grapo Wolinski po krátkém uvažování. "Jestli je to bouda, padli bysme akorát do těch sraček, co je pro nás pan Harper přichystal."
"Máme se teda vypakovat jenom kvůli tomu, že to tu smrdí? Nevím jako tobě, ale mě bylo jasný hned z kraje, že vejlet do Diamond Mansion nebude procházka růžovým sadem," řekl jsem.
"Moc kecáš a málo píšeš domů," odbyl mě Grapo. Měl něco za lubem, ale nedokázal jsem uhodnout, co vlastně. To podotýkám na adresu těch, co ted mají plno řečí o svangařích, že to byli blbečkové. Grapo byl vodvaz, ale taky koumák k pohledání!
"Ta holka volala tobě, Marku. Je teda normální, že za ní půjdeš do Diamond Mansion tý."
"Sám? Nejsi takhle náhodou závada? Harper mě sežere k večeři."
"Vyřiď mu, že mu přeju dobrou chut," řekl Grapo.
Nechtělo se mi vylézt z rollsu, to mi můžete věřit. V takovým rollsu je to pěkný jako v pokojíčku, kdežto tam venku, tam to nemuselo dobře skončit. Jenže Grapo si vzal zase něco do hlavy a s tím se nedalo nic dělat.
Ve vratech byla škvíra a stačilo strčit a otevřely na mne hubu. Ohlídl jsem se.
Rolls tam stál pěkně růžověj a hvězdičky na něm zářily a to noční nebe se začalo po něm opičit a nahodilo na sebe taky růžový kvádro, hlavně tam na východě, kde už se zřejmě do kopce sápalo to starý upocený slunce. Natáhl jsem do sebe vzduch. Z parku byly cítit magnólie a odněkud smrad ze slámy, div se mi nezatočila hlava. Však taky hned za bránou byla vrátnice a tam na židli klimbal vrátnej nadupanej jako silážní jáma, hubu měl otevřenou a chrápal, až sám se z toho budil a kroutil se a mlaskal na sebe "ccct", "ccct", aby jako byl zticha a nerušil.

Vypochodoval jsem po hlavní cestě a vtom se probudili ptáci a začali řvát jako zjednaný. Lekl jsem se příšerně, chtěl jsem vzít roha, ale ty ptáci zřejmě se probudili jen tak, že byli načasovaný, jak už ptáci bejvaj.
Řeknu vám, že bo byl vejšlap za všechny drobný. Nikde ani živáčka, pokud nepočítám ten milión uřvanejch drozdáků a stehlíků, nebo co to tam v ty růžovějící tmě vlastně randálovalo. Na schodech do baráku seděl pistolník se samopalem u boku a taky byl zfetovanej, div to s ním netřískalo o zem. Líbilo se mi to asi jako prvničce důtky. Pan Harper není přece žádnej vošoust a nenechává se hlídat spícíma feťákama. Jestli tady někdo fetoval, tak jenom proto, že to pan Harper chtěl. Žádnou radost jsem z takového pomyšlení neměl. Vzpomněl jsem si na Grapa, a teprve teď mi došlo, že můj slavnej kamarád ze mě udělal obětního beránka, a div mi nebylo do breku. Měl jsem sto chutí se vrátit, jenže Grapo by na mě poslal ty svoje gorily a rozlil bych si to u něho a byl bych namydlenej. Jenže když půjdu dál, mám aspoň nějakou naději - snad.
Byla to tak snadná cesta, jak si dovedete představit. Div že na zemi nebyly šipky s nápisama TUDY, PROSÍM, jako když jdete někde v hotelu na hajzl.
Mazal jsem chodbou, zleva zprava na mě civěly vysoé, bíle natřené dveře, s maličkými mosaznými klikami ve výšce brady. Nikdy nepochopím, proč se v drahých nóbl domech kliky montujou bud hodně vysoko nebo směšně nízko, ale nikdy ne normálně.
Jedny dveře byly otevřené a za nimi jsem našel schody to sklepa, osvětlené luminiscenčníma panelama. Jeden ten panel smrděl a prskal a bylo jasné, že každou chvíli rupne. Krom těch zfetovanejch strážnejch to byl další důkaz úpadku Harperovy moci. Trochu mě to uklidnilo, protože jsem málem uvěřil, že se ti dva samopalníci mázli sami od sebe, bez Harperova příkazu.
Sotva jsem sešel dolů, ztuhnul jsem jako kokrhel v mrazáku, protože přede mnou se otevřela ohromná tělocvična se žlutou sušenkou uprostřed, i s velikým Hudebním kolem štěstí. Dokonalá hala, o nic horší, než jakou mají ve Filadelfii. Kelly Spiridiová ležela na sušence, přesněji řečeno na kraji sušenky, a v hrudi jí vězela kudla, velká, že by si s ní slon mohl holit tlamu.
Hrklo ve mě, ale ne tak moc, jak byste si mysleli. Já to čekal, věřte tomu, a byl bych překvapenej, kdyby tam chudák Kelly neležela. Jenže jak jsem na ni civěl, něco mi začalo harašit v hlavě.
Já totiž zamlada trochu zlobil a sem tam nějakou tu mrtvolu jsem viděl a musím přiznat, proč ne, stejně mi to nikdo nedokáže, že i osobně jsem párkrát udělal ten trik, kterým se živoušek změní na mrtvouška. Takže stran mrtvol mi nemusí nikdo nic vykládat. A ona taková mrtvola je zvláštní věc. Je hrozně nehezká a pak taky smrdí, protože když začne jít do tuhýho, ten živoušek, co bude z něho za chvilku mrtvoušek, se zpravidla podělá a všechno to po něm teče, však se zeptejte někoho, kdo se vyzná, ale on vám to stejně nejspíš nepoví, protože o takových věcech lidi neradi vyprávěj.
Jenže Kelly byla hezká mrtvola.
Jako namalovaná. Jako vyšitá. Jako uplácána z formely.
Už jsem k ní chtěl jít, abych ses podíval, jak to s ní vlastně je, když najednou se rozhučely nějaké stroje, chladící agregáty nebo co, Hudební kolo štěstí se roztočilo a uprostřed sušenky se objevil Grapo Wolinski.
Vypadal tak málo živě jako Kelly Spiridiová mrtvě. Však taky to byla spíš karikatura, holografická napodobenina, plastický video-panák. Svangoval ale bezvadně a čím dál líp. Za mnou zazářilo rubínové světlo a hned mi bylo jasné, že to je laserový paprsek. Zapíchl se do Hudebního kola štěstí a hudba frčela a video-Grapo svangoval, jakoby-mrtvoly si nevšímal, zkrátka, byla to podívaná pro bohy.
"Stop! Zastavte to, povídám!" zakřičel někdo a já poznal po hlase pana Langeye. "Wolinski nepřišel. Poslal šoféra."
Do tělocvičny vpadnul pan Haraper a láteřil, že bych se musel červenat a smrkat do kapesníku, kdybych ovšem byl slečinka z penzionátu.
"Co s ním uděláme?" zeptal se pan Langey.
"Vykopneme ho ven, to s ním uděláme."
"Domnívám se, pane Harpere," začal pan Langey opatrně, ale to už se k panu Harperovi připloužila taková pěkná kočka v župánku a zakňourala:
"Sliboval jsi pěknou zábavu, jenže tohle je otrava, medvídku!"
Poznal jsem Lilian Bettsonovou z Denveru. Kelly nemohla být daleko! Však taky Lilian, když si všimla té jakoby-mrtvoly, otevřela hubu a dala se do smíchu a prohlásila, že Kelly se zblázní, až to uvidí.
Mně to všechno začlo být v té chvíli jasné. Měl jsem asi držet zobák, ale všechno se ve mně vařilo. Takže jsem začal zpívat:
"Nejlíp uděláte, když mě necháte vodkrouhnout, pane Harper, protože nejsem blbec a vidím, o co tu běží. Tohle je simulátor nový generace, jinak at visím, a ten zasranej laser čte Hudební kolo štěstí, jako já dovedu přečíst cedulku na vagónu metra. To vy jste tímhle zařízením sejmul Andyho Nepetu a Ralpha Bakshiho. A teď si tady dáváte dohromady program pro Filadelfii? Tak je to!"
"Velmi správně, mladý muži," řekl pan Harper.
"Kdyby to viděl Grapo, udělal by vám tu kůlničku na dříví a vás by roztrhl jako křížalu!"
"Bezpochyby by se o to pokusil," přisvědčil pan Harper a Lilian se k němu přimáčkla bokem, abych viděl, že k tomu hlavounovi patří, a řekla důležitě:
"Však tady o to jde, makovečku připitomělý, o to jde, aby si tvůj Grapík pořádně a naposled zařádil."
"Drž hubu, ty náno pitomá," obořil se na ni pan Harper. Pan Langey vzdychl.
"Slečno Lilian, vaše prostořekost..."
"Nechte ji, to je můj píseček," zavrčel nevlídně pan Harper. Mně v tu chvíli už hořely uši. Tak to je tedy! Ta svině Harper chtěl Grapa vyprovokovat ke skandálu, možná i k násilnosti. Grapo, ta hlava otevřená, to tušil a poslal mě

dovnitř ne proto, že je podělanej. A tady věděl, že panu Harperovi na mně záleží jako na loňském sněhu a že mně se uvnitř Diamond Mansion nic nemůže stát!
"Zmiz," řekl mi pan Harper.
Stiskl jsem zuby, abych mu něco neřekl, otočil jsem se na podpatku a mazal jsem pryč. Na schodech jsem potkal Kelly Spiridiovou. Koukala se do zdi a prošla kolem mě, jako bych byl sněhulák určenej pro export na Saharu.
Chodbama jsem šel rychle a venku už jsem běžel. U vrátnice jsem se otočil a zařval jsem na fasádu, která se blýskala v čerstvě upečeným slunci:
"Ted to povím Grapovi a on s vámna zatočí, že se z toho všichni poserete!"
Měl jsem radost a nejraději bych vylítl k těm strnadům nahoru do koruny těch starých milionářských jilmů, abych si s nimi zazpíval. Musel jsem ale za Grapem, abych mu to všechno začerstva vyklopil.
Jenže před bránou jsem zůstal stát jako lžíce v hrnci tejden starýho poridže: rolls byl v hajzlu aa tím pádem taky Grapo Wolinski byl v hajzlu.
Potažmo i já, jak se brzo ukázalo.
Dvě hodiny to trvalo, než jsem se dostal do rezidence a tam jsen našel nějaké cizí lidi a ty mě vyhodili se samozřejmostí služky vyhánějící mohla z borzalína.
Že prej dům změnil majitele, to povídali. Pěšky jsem došel pumpě a servisman mě nechal telefonovat. Na agentuře mi řekli, že pan Wolinski vypověděl smlouvu a jede po vlastní parketě. V televizi mě nechtěli spojit ani s hasičema a já samozřejmě neznal kódy hlavounů, kteří o Grapovi mohli něco vědět. Číslo pana Rowdera jsem neměl. Už v té chvíli mi mohlo naskočit, co mi došlo až k večeru, po úmorném pátrání: že totiž se Grapo Wolinski ztratil i s růžovým rollsem a se všema hvězdárna na kapotě.
Byl fuč a já ho musel najít, abych mu řekl, co na něho chystá pan Harper a jakou že pěknou mašinku si nechal instalovat ve sklepě svého Diamond Mansion.
Prodal jsem videohodinky a platinovej identifikační řetízek a tady sexačku, takže jsem měl dost prachů na dva měsíce pátrání. Upnul jsem se na pana Rowdera, šéfa té detektivní agentury, co hledala Lilian Bettsonovou pro Grapa Wolinskiho. Půlka my finanční rezervy padla na to, abych dostal pana Rowdera k telefonu. Vysypal jsem co jsem věděl, a víte, co mi Rowder řekl?
"Moje agentura nemá na vás žádný zájem."
Tohle řekl a zavěsil.
V jednom baru dole ve městě jsem náhodou potkal novináře, reportéra. Znal jsem ho z dřívějších časů, sakra, vždyt ty dřívější časy frčely ještě před pěti dny! zaplatil mi panáky a já mu celý večer vykládal, jak se to všechno semlelo a prosil jsem ho div ne na kolenou, aby mi pomohl Grapa najít. Slíbil mi to a dali jsme si spicha na druhý večer.
Přišel však, oni tihle novináři zpravidla chodí přesně, ale už z dálky jsem mu viděl na nose, že je zle.
"Přišel jsem, jenom že jsem ti to slíbil, Marku," povídá. "Jinak ti ale můžu říct, že mi můžeš bejt ukradenej."
"Všechno je pravda, co jsem povídal, pane Alex!"
On se totiž jmenoval Alex, to jsem zapomněl říct.
"Grapo Wolinski vystoupí ve Filadelfii a splní smlouvu," řekl pomalu a třetelně.
"Neztratil se z parády. Jenom se na čas uklidnil, aby ho lidi neotravovali, a trénuje. Byl jsem dokonce u Harpera. Vzal mě do sklepa. Sušenku tam má, co by ne, když je sponsor celého toho cirkusu, ale žádnou laserovou mašinu jsem tam neviděl a věř mi, že jsem si mohl oči vykoukat."
"Nechal ji přestěhovat někam jinam!" vykřikl jsem, až se lidi otáčeli. "Víte, kolik takových vil a rezidencí pan Harper má?"
"To je pohádka příliš složitá na moje gusto, Marku," řekl pan Alex a díval se na mne trochu smutně. "Je mi tě líto, kamaráde, ale podle toho, co jsem se dověděl, ztratil jsi u Grapa kredit. Ber to tak, jak to povídám. U Grapa jsi dohrál."
Zaplatil mi ještě dvě rundy a nechal mě tam, u barpultu, ani se po mně neohlídl, když mašíroval pryč.
To už jsem neměl sroko žádný prachy, rozfofroval jsem je zostra, ty úplatky a meziměstský telefony a všechny další skopičiny mě stály majlant. Za posledních pár švestek jsem se nechal odvézt k Daimond Mansion. Dělal jsem tak kravál u vrátnice, trochu jsem se porval a zkrátka a dobře, sebrali mě poldové a strčili do šatlavy pro potulku a výtržnost. Soudce mi napařil dva měsíce až půl roku a já brečel, když ty strašný slova řek.
Jak se dostanu ke Grapovi Wolinskimu, abych ho varoval, když sedím v krimu?
O mě nejde, já se za půl roku dostanu ven, ale to už bude Grapo tři měsíce a nějaké ty drobné po smrti a nezbyde po něm ani prášíček, aby ho dali do urny.
Ta Harperova mašina funguje fakt bezvadně, už jsme ji viděli dvakrát v akci.
Lidi, já sekal v kriminále dobrotu. Kluci by mě za to byli utloukli, ale vědělo se o mně, co jsem zač, až se to doneslo k hlavounovi vězeňský mafie a ten mi zprostředkoval pohovor s ředitelem toho kriminálu. Nemyslete si, dobrý lidi najdete všude.
Vyslechl pozorně, co jsem mu pověděl.
"Rejstřík máte zatím celkem čistý," řekl mi vlídně. "Chci vám pomoct. Pošlu vás do Filadelfie na ten přenos. Pojede s vámi kurátor, ovšem. Koneckonců pohybuju se v zákonných mezích rozhodnutí soudu," dodal spíš pro sebe, asi aby si uklidnil své svědomí. Bůh ví, kte se roděj ředitelé kriminálů, ale svědomí s nima musí cvičit jako parní pumpa. Někdy.
Měsíc před přenosem se Grapo objevil ve videu. Div jsem neřval, když jsem ho měl v cele jako živýho, plastickýho, málem že se na něho dalo sáhnout.
"Svang není mrtev," řekl reportérovi. "Mango jango nebude mít dlouhé trvání. To je surová zábava, která působí na nejnižší pudy mladších diváckých vrstev. Ale to vám povídám, jakmile mládenečkové dostanou časem trochu rozumu, poleze jim ta řezničina krkem a ještě rádi se vrátí ke starému dobrému svangu. Abyste věděli, svang je umění a

potřebuje inspiraci! Potřebuje ji svangař na sušence a taky divák doma v křesle, když sází pecky!"
Byl jsem z něho celý pryč.
Objevoval se ve zpravodajství videa často. Reportéři vykládali, že trénuje na tajném místě a je v životní formě. Při přenosu diváci spatří překvapení a bude to svang, jaký ještě nebyl.
Poslouchal jsem ty kydy a myslel jsem přitom na ten strašný laserový paprsek, olizující Hudební kolo štěstí, a na tu mašinu, která si udělala svého vlastního Grapo Wolinskiho a cvičí se zarputile, jak to dovede jenom elektronická mašina, aby ho v danou chvíli spálila a rozehnala atomy jeho těla do čtyř rohů sušenky. Den před přenosem jsem fasoval civil a s kurátorem, byl to černoch, vazoun a jmenoval se Riff Moore, jsme se vypravili expresním vlakem do Filadelfii. Měli jsme dobré vstupenky do přenosové haly, někam do prostředka střední tribuny. Přemluvil jsem kurátora Riffa Moora, aby se mnou šel dozadu do šatny. Prskal, ale šel. Jenže šatnu hlídali úplně cizí bouchači, neznal jsem žádného z nich. Možná že bych je i přemluvil, ale Riff mě odtáhl a pohrozil mi, že se okamžitě vrátíme do krimu, když nezačnu sekat dobrotu. Bylo mi jasné, že s ním bude těžké pořízení.
Na nohách jsem měl centy, když jsem se vraceli do haly. Posadil jsem se a pohled jsem zavrtal do sušenky a přál jsem si, abych mohl nějak přerušit spojení mezi Filadelfií a sklepem, kde teď sedí pan Harper u svý mašinky, vidí jednu sušenku před sebou a druhou, tu naši, na svým videu. Pěkně po ruce má senzor, jistě ne větší než tabletku aspirinu, a jakmile se ho dotkne, Grapo Wolinski zemře. A Grapo přišel.
Kráčel sálem a řev byl tak silný, že se dal porcovat kudlou. Péroval v nohách a jak šel, lidi umlkali a dívali se jako zmámený na tu souhru svalů a údů. Fakt, kdyby šel po ledu a ten se pod ním propadl, Grapo by se asi vznesl. Měl fantastickou formu. Usmíval se a díval se po lidech. Snad mě i spatřil, ale nedal to najevo. Ten měl velkou hubu! Velkou, ale krásnou. Bejt ženská... ale co vá budu vykládat. Museli byste ho vidět. Bleděmodré oči mu svítily pod tím balkónem, co měl tam, kde jiný lidi nosej čelo, a pod tím nos, u kořene široký a směšně prohnutý. Ještě štěstí, že měl ten balkón místo čela, jinak by mu při nepříznivým větru pršelo do nosu.
Advokát WARSu začal něco mektat a všude kolem mně to křupalo, jak se všichni ládovali tím novým svinstvem, co o něm zpívá Paula, a nikde nebyl vidět ani jeden nápis MASCULINE FORCE ani HARPEROVY SUŠENKY a fakticky mě to znervózňovalo. Přenos začal.
Grapo přitancoval na sušenku a mával na diváky a taky na technika nahoře ve skleněné kukani.
Všichni čuměli na Grapa a kurátor Riff Moore na něm taky mohl nechat oči a v té chvíli jsem ho praštil.
Musel jsem. Ten vazoum by mě ke Grapovi nepustil. Určitě mu křuply šíjové obratle, jenže všichni křupali Bájo Bago a v tom křupání jedno křupnutí docela malejch šíjovejch obratlů zaniklo. Od té chvíle jsem se cpal dopředu.
Lidi mě chtěli sežrat jako Bájo Bago, jenže, na to zapomeňte, já taky kdysi svangoval a mezi bandou amatérů se protáhnu jako vánek mřížema. Jenže moc rychle to nešlo a přenos začal. Grapo byl skvělý, Grapo byl nejlepší a nikdy už nic krásnějšího neuvidím, než bylo to jeho svangování tenkrát ve Filadelfii. Jedna rána za dolar a na sušenku pršely milióny. A do toho se ozval reproduktor a hlasatel oznámil obecenstvu, že se souhlasem Grapo Wolinskiho operátor nasadí chromovýboje a že to jsou barevné elektrické blesky a že je uvidí všichni diváci tady v sále i doma u videa, ale pro svangaře zůstávají neviditelné. A začalo to.
Stalo se totéž jako tenkrát ve studiu. Grapo se ocitl v lese a každý strom byl smrt. Každý strom žil, zmítal se a běhal z místa na místo, kroutil se, mizel a znovu vyrůstal s rychlostí, jakou dokáže vyvinout jenom elektrika a světlo. Na obrazové tabuli naskakovaly sázky. Hlasatel oznámil, že se připojilo Japonsko a Jižní Amerika a další okruhy už se nečekají a že sázky přestoupily pohádkovou hranici dvou set k jedné, viděl jsem na Grapovi, že se koncentruje, a už byl ve vzduchu, já řval, protože dřív než kdokoli z diváků v sále nebo u videa jsem pochopil, že tohle není Rockymountův skok, že to je Grapův vynález, docela nová figura, je to Wolinskiho skok!
Celý sál zazářil rudě a ze stropu sjel blesk tlustý jako cisterna posazená na nos, jenže Grapo nebyl v tom prostoru, kam by ho odnesl obyčejný Rockymount! Šklebil se na druhé straně sušenky a potom udělal věc, jaké se dosud neodvážil žádný svangař. Seskočil ze sušenky na zem. To byl řev!
Porušil tím smlouvu a v tenhle moment už tucty advokátů sliní tužku, aby sepsali žalobu a společnost NBC a CBS a všechny ostatní praskají ve švech zuřivostí, už za pár dnů bude Grapo Wolinski žebrák, protože soudy ho oškubají za porušení smlouvy do poslední nitky a ještě půjde sedět do kriminálu! Využil jsem příležitosti a pronikl jsem až k němu. Všiml si mne a nepřestal se usmívat.
Naklonil se k mému uchu, jinak bych neslyšel, co říká. A řekl mi: "Dej si odpich, Marku! Tohle není už nic pro tebe!"
Pět pořadatelů se na mne vrhlo. Zkroutili mi ruce za zády a odvlekli až dozadu, k prvním lavicím!
Grapo mával rukama, taky amplión dělal co mohl, aby diváky utišil. Ale to už přicházel ke Grapovi elegantní pán, byl to jeden z asistentů pana Rowdera, a nesl nějaké spisy. Podal je Grapovi. Všichni věděli, že Grapo prakticky nedovede číst, takže byli zvědaví, co s nimi bude dělat. A ta umlkali jeden po druhém, až nastalo ticho.
Grapo vážně otevřel složku lejster a pohlédl do ní. Že by se naučil číst?
"Lidi?" zvolal a dálkové mikrofony zachytily jeho hlas a přenesly ho do ampliónu. Duněl pod klenbou jako trumpeta posledního soudu.
"Lidi. Viděli jste pecku, která mě měla zamáčknout jako štěnici. Nebyla to obyčejná pecka. Neosolil mě žádný z vás, nebyl to ani nikdo z vás, vážení video diváci!"
Zvedl papíry nad hlavu a pokračoval:
"Tady mám průkazné materiály, které před každým soudem dosvědčí pravdu. Měl jsem být obětí zločinného útoku jako Nepeta a Bakshi. Kdybych se nebyl připravil, viděli byste na sušence jenom díru a sloup kouře. Jenže já byl připravený!"
Mluvil jako kniha. Určitě se dlouho připravoval na tohle vystoupení, dlouho a stejně usilovně, jako trénoval svang!
"Prozradím vám, že tohle mělo být poslední svangové utkání. Svang měl ustoupit mangu jangu. Všechno bylo předem

promyšleno. Ten, kdo to všechno vymyslel, odepsal svang a sušenky a čaj MASCULINE FORCE, protože se mu to všechno přestalo vyplácet a vymyslel mango jango a tu pitomost Bájo Bago a..."
V obecenstvu se zvedal šum. Zprvu takřka nezřetelný, ale sílil a já si uvědomil, co mi tady vadí od samého začátku. Rozhlédl jsem se kolem sebe, pokud mi to pořadatelé dovolili. Tohle nebyli svangoví diváci! Byli mladší a měli jiné tváře. Nedovedl jsem v nich číst, ale to jsem chápal, že jsou popsány nenávistí. Hluk by v tom momentě už umlčel Niagarské vodopády. Jenže to byl teprve začátek.
Nevím, kdo to začal. Možná se to stalo náhodou, někoho něco napadlo a ostatní se chytili. Pravda je, že v několika minutách sál bouřil: "Chceme mango jango! Chceme mango jango! Chceme mango jango!" Grapo Wolinski se přestal usmívat a přitiskl lejstra k holé hrudi, dosud mokré potem. Viděl jsem, jak se chloupky odírají o okraj papírů. A potom: "Grapo je starej fous! Grapo je starej fous!"
To už nemohla být náhoda. Tenhle slogan někdo vymyslel, nacvičil partu křiklounů a ti strhli ostatní.
Grapo se ohlédl k sušence. V jeho hlubokých očních důlcích se něco lesklo. Nechápal jsem, co to je, zářilo to docela jinak než jeho usměvavé oči! Sušenka zazářila houštinou elektrických výbojů. Praly do žlutého čtverce ve stejném rytmu, v jakém bouřil sál. I ty výboje skandovaly "Grapo je starej fous!" Jedna pecka za dolar. Celý svět sázel pecky, aby se vysmál Grapo Wolinskimu.
Tehdy se Grapo Wolinski naposled usmál, zase tak pěkně, jak byl zvyklý, úsměvem, pro který ho milovaly stamilióny diváků. Díval se na nás, možná na mě, a nevšímal si, že do sálu vjíždí skupina vypracovaných vazounů na kolečkových bruslích a chlapi v modrých overalech vlečou ocelové břitké sloupy manga janga. Zamával, pak se obrátil k sušence a volným, skoro loudavým krokem vstoupil do elektrického lesa smrti, i s těma lejstrama.
"Překvapení večera!" jásal hlasatel. "Ještě dnes večer spatříme prvotřídní hvězdy manga janga, a než se borci připraví, zazpívá, nám Paula svůj nejznámější hit!"
Paula, schovaná někde v magnetofonovém pásku, spustila: "Bódetti to Kájostálo, žral si málo Bájo Bago!"
Grapo Wolinski zmizel a na místě, kde stál naposled, zela v sušence okrouhlá díra a sloup dýmu se nad ní vznášel jako žulový pomník. Byl to přece jen vodvaz, ten Grapo Wolinski.
Co se stalo potom, když se našlo tělo mýho kurátora, nebudu vykládat. Sedím teď v cele smrti a dokončuju tyhle poznámky, abyste věděli, co to byl svang, a byli na něj připravený, až se zase vrátí. Sedím a přemýšlím, co asi vězelo v Grapově hlavě, když mě posílal do hajzlu a jak to vlastně myslel, jestli mě opravdu odepsal anebo jestli mě do té věci jenom nechtěl zaplíst.
U něho totiž bylo všechno myslitelné.
Copak v celým svangu byl někdo větší vodvaz než on?

DOSLOV

Už je to tak - ledacos se za posledních pár let změnilo v papírových vesmírech české literární fantastiky. Rozpínají se a je jich víc, je na ně lépe vidět, a proto se i lépe čtou. Protože se čtou, tak se o nich mluví, a protože se o nich mluví, tak se o nich i píše. Osmdesátá léta jsou prostě ve znamení science fiction a zdá se, že to neplatí jen pro literaturu a jen pro srdce Evropy. Lidová úsloví jsou jedním z nejlepších barometrů role toho kterého jevu v očích společnosti - a patrně nejsem sám, kdo si všiml, že tradiční rčení "nech si tý báchorky od cesty" nahrazuje modernizovaná verze "nevykládej nám tu zase nějaké sci-fi". Hájemství, kdysi obhospodařované jen vousatým psychiatrem Josefem Nesvadbou, k němuž se později přidal poslední znalec světa jako celku Ludvík Souček, začali navštěvovat autoři, kteří si první slávu i stabilní úspěch vydobyli jinde - třeba Vladimír Páral, Karel Sýs a nebo i Alžběta Šerberová.
Mladíci, kteří marně útočili povídkami plnými raket a robotů na redakce všemožných časopisů a víkendových příloh, najednou dostali příležitost ve sbornících o mnoha stranách a ukázalo se, že hodně z těch povídek si zaslouží větší pozornost než jiné, které se tváří co nejsoučasněji a co nejangažovaněji. A co víc, mladíci z Vysoké školy chemickotechnologické v Pardubicích si nedali moudře poradit od starších a zkušenějších, neřekli si "on by nám to stejně někdo zarazil", ale uspořádali amatérskou soutěž o Cenu Karla Čapka, přesvědčili vedení školy, otce města i svazácké orgány, že hnutí zájemců o science fiction má základnu i budoucnost a pardubické setkání (či jak se ve světě říká konvence) náhle ukázalo, kolik lidí tento žánr zajímá nejen čtenářsky. A co ještě víc: všimli jste si, že tak jako před dvaceti lety byl zlatým slavíkem mezi postavami kresleného humoru muž za rohem, bandita s kyjem číhající na nevinnou obět, nahradil ho dnes muž z vesmíru, zvaný ufon aneb zelený mužíček, s tykadly i bez tykadel? Příčin změny postoje bezmála nás všech k vědecko-fantastické literatuře (aneb science fiction, sci-fi, SF) je zajisté řada a dost možná, že by si celá záležitost zasloužila vážnější studii. Svou roli nepochybně sehrálo společenské klima, stále rostoucí zájem o vědu a její výsledky, poznání, že právě věda je a bude neopomenutelnou silou vývoje společnosti. Soudím však, že velkou roli tu sehráli i lidé, kteří navázali na snažení Součkovo i Nesvadbovo a pomáhali pramen fantastiky živit i rozšiřovat, značkovali k němu cesty, stavěli mosty a opravovali ztrouchnivělé lávky. Mezi takové lidi patřil a patří i Ondřej Neff. Když vydal Podivuhodný svět Julese Věrna (Mladá fronta 1978), mohlo se zdát, že se jen vyznává ze své literární lásky a sběratelské vášně. Vernovky sbíral odjakživa a v knihovně jich má skoro patnáct běžných metrů, takže by oprávněně mohl tvrdit, že s autorem bydlí pod jednou střechou. Neffova vernovská studie byla po mnoha letech první rozsáhlou prací, která se - byt prostřednictvím osobnosti jednoho ze zakladatelů - vůbec žánru věnovala. Do té doby jsme mohli číst jen více či méně zasvěcené předmluvy (doslovy) k povídkovým výborům, nepočetné a vlastně jen pro metodické účely vydávané práce knihovnické. O tři roky později přišel Neff s další teoretickou prací: v nakladatelství Albatros vydal komentáře k české literární fantastice Něco je jinak. Je to dílo ambiciózní a veskrze pionýrské, autor se v něm totiž úspěšně zhostil základního úkolu zmapovat českou fantastickou literaturu od jejích historických prvopočátků až do současnosti a navíc ji pojmout v záběru co nejširším, od literárních velikánů Komenského, Nerudy, Čapka k literárním

příštipkářům a postavám, jež byly do té doby literární kritikou i historií z těch či oněch důvodů obcházeny. Je to knížka důkladná a užitečná pro každého, kdo se o science fiction jen trochu zajímá a navíc je to knížka čtivá, což o teoretických spisech platí jak známo jen málokdy. (Doplňme si kartotéční heslo Neff Ondřej ještě o výčet děl pro žánr nespecifických: Holky se perou jinak, dětský příběh, spolu s Vladimírem Kováříkem, Středočeské nakladatelství a knihkupectví f 978, Klukoviny a tákoviny, SNK f980, Tajná kniha o fotografii, Albatros 1981, A včely se vyrojily, groteskní příběh, SNK 1983).

Knížkou Vejce naruby tedy nevstupuje nový muž ani do literatury, ani do žánru. Volí přitom cestu, která je v moderní české science fiction pro první knížku typická - soubor povídek, spojených jediným vláknem, autorovým pohledem na svět. Tak začínal před lety Josef Nesvadba Tarzanovou smrtí a tak ho následovali i další: Václav Kajdoš, Jaroslav Zýka, Zdeněk Volný. Hlavní důvod, proč právě povídky a navíc v souborech často motivicky i kvalitativně různorodých, spočívá patrně v žánru samotném. Nápad v něm hraje významnější roli než kde jinde a strhává k tvorbě sám o sobě. Často je to nápad paradoxní nebo vyžadující výraznou pointu a plocha povídky je tu přece jen nejvýhodnější.

Třiadvacet povídek knížky Vejce naruby má věrno této tradici třiadvacet tváří a jednu duši. Fantastické reality se střídají, stěhujeme se z přítomnosti do min ulosti a vzápětí se ocitáme v budoucnosti, zápletky jsou inspirovány astronomií, biologií, ekologií, magií, svět nahlížíme křišťálovým průzorem vesmírného plavidla i blátem zacákaným oknem noční dvaadvacítky. Společné však mají tyhle příběhy jedno - vztah k lidem a k životu. Je to sci-fi odpozorovaná z dění kolem nás, obydlená lidmi, které známe, v dobré slova smyslu současná. Autor Neff tu zůstává věren Neffovi teoretikovi - science fiction je pro něj žánrem, v němž je něco jinak, žánrem modelujícím lidské situace. Středem autorova zájmu není ani robot, ani raketa, naopak, všechny příběhy se snaží seč mohou toto v mnohých lidech přežívající nedorozumění odstranit. Z řady povídek - neplatí to o všech v souboru - dýchá pozoruhodný čapkovský tón, ono harmonické souznění filozofie s obyčejným životem, což je hodnota, kterou ne vždy v současné literatuře nacházíme.

A při tom všem si autor zachovává pozoruhodný vztah k technice jako takové, je jím prodchnuta celá kniha. Není to paradox, technika je pro Neffa součástí lidské kultury v nejširším slova smyslu, něčím, co je třeba chápat a přijímat dokonce jako svého druhu estetickou kategorii. At chceme či nechceme, žijeme v technosféře, kterou jsme si vytvořili sami - a Neff nám modeluje situace, které život, přesazený z přírody právě do této technosféry, může přinést. Není to science fiction, která by hýřila gejzíry fantastických nápadů, mžikovými přesuny z jednoho vesmíru do druhého, paprskomety a nadsvětelnými rychlostmi. Je trochu nostalgická, trochu ironická, trochu přemýšlivá, trochu udivená. Je lidská a je pozemská. A vůbec bych se nedivil, kdyby jednou - až někde vydají tlustou encyklopedii vší science fiction, co kdy byla sepsána, byl právě tenhle přístup nazván českou školou.

JAROSLAV VEIS